

Onsdagen den 17 juni

Kl. 09.00–13.33
17.00–17.01

---

§ 1 Minnesceremoni för coronapandemins offer

*Minnesceremoni för
coronapandemins offer*

Minnesceremonin inleddes med att en stråkkvartett från Kungliga Filharmonikerna framförde *Air* av Johann Sebastian Bach.

Anf. 1 TALMANNEN:

Statsministern, vice statsministern! Ärade ledamöter här i kammaren och runt om i Sverige! Ärade åhörare i hela vårt land!

Försommargrönskan runt riksdagshuset är bedövande vacker. Men det här är ingen vanlig försommardag. Flaggorna vid riksdagshuset halades för några minuter sedan till halv stång. Riksdagen har sorg. Sverige har sorg.

I dag var det tänkt att vårens riksdagsarbete skulle avrundas. Den officiella sommaravslutningen genomförs visserligen senare i dag, men riksdagen kommer att sammanträda också under återstoden av juni månad och kan vid behov kallas in även senare under sommaren. Skälet är förstas den pågående coronakrisen, en kris som på intet sätt är över. Varje dag bekräftas nya sjukdomsfall, varje dag tar ytterligare liv slut i förtid.

Trots att fler kommer att drabbas under de veckor och månader som ligger framför oss vill jag i dag samla riksdagens kammare till en minnestund för coronapandemins offer. Det är viktigt att vi avslutar vårens riksdagsarbete med att stanna upp en stund och minnas – minnas allt vi har förlorat och alla vi har förlorat under en vår som ingen annan.

I riksdagen har den här våren varit en tid av anpassning och av arbete. Anpassning till en ny verklighet, till nya arbetsformer. Arbete med att hantera krisen och dess effekter. Tempot har varit högt, åtgärderna många.

Även i samhället i övrigt har den här våren för många inneburit anpassning och arbete i högt tempo. Ni som jag tänker förstas på sjukvårdens medarbetare, som gjort heroiska insatser för att rädda liv och som fortsätter att kämpa för allas vår skull – undersköterskor, sjuksköterskor, läkare, ambulanspersonal, vårdutbildade som ryckte in och många andra.

Också andra yrkesgrupper har dragit ett tungt lass och fortsatt gå till sina arbetsplatser, trots oro för den egna hälsan. Vi tänker på medarbetarna inom äldreomsorgen och hemtjänsten, i förskolan, skolan och kollektivtrafiken. Vi tänker på polis och räddningstjänst, anställda i livsmedelsbutiker och många fler. Åter andra har kunnat följa rekommendationen att arbeta hemifrån och strävat efter att utföra sina vanliga uppgifter men i helt nya former. Även insatserna från människor och företag som frivilligt ställt sina förmågor till förfogande har varit omfattande.

Sammantaget har svenska folket visat prov på en fantastisk flexibilitet. Så många värdefulla arbetsuppgifter har blivit utförda, trots att förutsättningarna förändrades dramatiskt på några få dagar. Vi människor har en enastående förmåga att anpassa oss och kämpa på, även under svåra förhållanden.

Men när vi arbetar intensivt tar vi oss sällan tid att stanna upp, att reflektera, att känna. Därför är det ofta svårt, mitt i ett dramatiskt skeende, att fullt ut inse vidden av det som sker. Vi befinner oss nu i en tid som kommer att gå till historien. Det kommer att finnas ett före pandemin och ett efter. Skälen är många. De mänskliga förlusterna – över 400 000 avlidna i världen, nära 5 000 i Sverige, över 7 miljoner konstaterade fall i världen, över 50 000 i Sverige. Lidandet, oron, sorgen.

De ekonomiska förlusterna – företag som går under, livsverk som går i kras, jobb som försvinner, arbetslöshet som stiger och fattigdom som breder ut sig i många länder i pandemins spår. Till detta kommer krisens påverkan på internationellt utbyte och samarbete. Utrikesdepartementet avråder från alla icke nödvändiga resor, till världens alla länder.

Till detta kommer insikten om livets oförutsägbarhet och allas vår sårbarhet. Ett virus, som nästan ingen hade hört talas om i början av året, ställde på några veckor hela vår värld på ända.

Upplevelsen av det som nu sker är både gemensam och individuell. Den är gemensam eftersom den på ett plan delas av oss alla. Ingen kan undgå att påverkas. Samtidigt är den individuell, eftersom varje människas upplevelse är unik. Ingens coronavardag är identisk med någon annans.

På samma sätt är det med sorgen – sorgen över allt vi har förlorat och alla vi har förlorat. Den är gemensam, för den finns hos oss alla i hela vårt samhälle, men den är också individuell, personlig. ”Jag kan inte dela din sorg; den är odelbar, hel.”, för att citera Bodil Malmstens dikt *Sorg*.

Minnet av det vi nu upplever kommer att leva vidare i generationer och bli en referenspunkt i våra liv, i allas liv. På det gemensamma planet minns vi våren då världen stängdes ned, då det blev tomt i våra städer, då kontoren tömdes och sjukhusen fylldes. På det personliga planet är det våren då mamma blev arbetslös, då ingen fick besöka mormor, då farfar kämpade för sitt liv i en respirator, då en älskad anhörig gick bort.

Med all vår mänskliga flexibilitet och kreativitet har vi kämpat för att begränsa pandemins skadeverkningar. Rädda liv, bota sjuka, rädda jobb, rädda företag, återskapa trygghet. Det ska vi fortsätta att göra. Men det höga tempot, flexibiliteten, livet som snurrar fort – det omfattar inte alla. För en del har det tagit stopp. De kan inte jobba hemifrån, för de har inget jobb längre. De kan inte anpassa sina arbetsformer, för deras företag har gått i konkurs. De kan inte ta i lite extra, för de ligger i respirator på ett sjukhus. Och för en del har det tagit slut. De har förlorat kampen mot covid-19.

Just den här stunden är för alla dem. De som förlorat sitt jobb, sin hälsa, sitt liv. Men också för dem som blev kvar, när en närståendes liv tog slut. Innan vi fortsätter vår kamp mot pandemin stannar vi nu upp tillsammans och ser och erkänner deras lidande, deras offer. Vi minns allt vi har förlorat och alla vi har förlorat. Och vi säger till alla dem som nu sörjer och lider: Du är inte ensam. Bodil Malmstens dikt har en fortsättning: ”Jag är den skonade delen av dig; Jag vill bara säga att vi är här.”

Ärade ledamöter! Just nu är Sverige på många sätt som allra vackrast. Med all denna skönhet omkring oss blir kontrasten nästan plågsamt brutal, när vi tar del av videodagböcker och andra berättelser från vårdpersonal på sjukhus runt om i landet och får en inblick i deras vardag i det nya coronavirusets tid.

Något som verkligen grep tag i mig var läkaren som berättade om sina känslor när hon bett patienter ringa sina anhöriga precis innan respiratorn ska kopplas in: Man vet att det kan vara sista gången de pratar. Har de sagt allt de vill? Finns det ouppklarade saker kvar?

Kanske kan vi ändå finna ett slags tröst i naturens skönhet. Ingen pandemi i världen kan ta ifrån oss våra ljusa sommarnätter. Poeten Gabriel Jönsson har fångat kontrasten mellan naturens skönhet och människolivets bräcklighet i sin dikt *Majlövet*:

Än en vår och bokens fina
löv slår åter ut.
Du får se det innan dina
dar tar slut.

/.../

Om du trycker handens knogar
mot ditt ögonlock
– alla nyutslagna skogar
ser du dock.
Tusen gröna gnistor glimma
bakom din pupill,
Därför att i denna timma
majlövet blir till.
Bort har dina vårar farit,
åren stupa ner,
Men nu har du åter varit,
där ett under sker.

Vi vet att flera tusen människor i vårt land fick uppleva lövsprickningens under för sista gången den här våren. Deras dagar tog slut. Några av dem var kända för en bredare allmänhet: En omtyckt programledare, en respekterad advokat, en mångårig radiomedarbetare. Tack vare medierna har vi också fått namn och ansikten på många fler. Trebarnsmamman Camilla, 46 år, busschauffören Åke, 73, bergsbestigaren Jack, 84, sjuksköterskan Marielle, 39, Hilva och Hanna som levde ihop i 73 år och dog på samma dag.

Berättelserna om deras och många andras liv påminner oss om vidden av den förlust vårt samhälle har lidit för att de inte längre finns ibland oss. Men vi påminns också om att ingen människa någonsin har levt förgäves. Det finns syfte och värde i varje enskilt liv.

Låt oss bära med oss den tanken när vi nu hedrar minnet av de nära 5 000 svenskar som förlorat sina liv i coronapandemins spår. Vi ska inte hedra dem för att de blev offer för en pandemi utan för att de var människor. Vi ska inte se dem framför oss som patienter i sjukhussängar utan som människor, en gång fyllda av liv, fyllda av glädje, fyllda av hopp. Vi ska inte minnas dem för att de dog utan för att de levde.

Låt oss nu minnas allt vi har förlorat och alla vi har förlorat och hedra minnet av dem vi har förlorat i en tyst minut.

De i plenisalen församlade hedrade coronapandemins offer med en tyst minut.

Minnesceremonin avslutades med ett tapto på jägarhorn framfört av en blåsare från Livgardets dragonmusikkår.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 9.18 på förslag av talmannen att ajournera sammanträdet i cirka tio minuter.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 9.30.

§ 2 Medgivande för utskotten att besluta om deltagande på distans vid utskottssammanträden

Talmannen meddelade att enligt tilläggsbestämmelse 7.16.1 i riksdagsordningen, som skulle träda i kraft denna dag, fick riksdagen eller talmannen, om det fanns synnerliga skäl, besluta att deltagande på distans vid utskottssammanträden skulle få medges.

Om ett sådant beslut hade fattats kunde ett utskott därefter medge att en ledamot eller en suppleant deltog på distans vid ett utskottssammanträde. Bestämmelsen var avsedd att tillämpas under extraordinära förhållanden, såsom under en pandemi.

Talmannen anförde att den pågående spridningen av covid-19 innebar sådana extraordinära förhållanden som väsentligen försvarade för ledamöterna att delta på plats vid utskottssammanträden i Stockholm.

Talmannen föreslog därför att riksdagen tills vidare skulle medge att utskotten skulle få besluta om deltagande på distans vid utskottssammanträden.

Kammaren biföll detta förslag.

§ 3 Justering av protokoll

Protokollet för den 27 maj justerades.

§ 4 Anmälan om subsidiaritetsprövningar

Talmannen anmälde att utdrag ur följande protokoll i ärenden om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in:
prot. 2019/20:36 för torsdagen den 11 juni från försvarsutskottet,
prot. 2019/20:44 för torsdagen den 11 juni från utrikesutskottet samt
prot. 2019/20:57 för tisdagen den 16 juni från socialutskottet.

Talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:
2019/20:FPM41 Kommissionens utvärdering av EU:s förordning om växtskyddsmedel och EU:s förordning om bekämpningsmedelsrester COM(2020) 208 till miljö- och jordbruksutskottet
2019/20:FPM42 Rapport om EU:s direktiv om en hållbar användning av bekämpningsmedel COM(2020) 204 till miljö- och jordbruksutskottet

§ 6 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner

2019/20:173 och 179 till konstitutionsutskottet

2019/20:174 till finansutskottet

2019/20:175 till skatteutskottet

2019/20:176 till försvarsutskottet

2019/20:178 till socialförsäkringsutskottet

Skrivelser

2019/20:140 till näringsutskottet

2019/20:177 till skatteutskottet

Motioner

2019/20:3633, 3640 och 3644 till socialutskottet

2019/20:3634 och 3637 till konstitutionsutskottet

§ 7 Extra ändringsbudget för 2020 – Förstärkt stöd till välfärd och företag, insatser mot smittspridning och andra åtgärder med anledning av coronaviruset

Finansutskottets betänkande 2019/20:FiU61

Extra ändringsbudget för 2020 – Förstärkt stöd till välfärd och företag, insatser mot smittspridning och andra åtgärder med anledning av coronaviruset (prop. 2019/20:181)

föredrogs.

Extra ändringsbudget för 2020 – Förstärkt stöd till välfärd och företag, insatser mot smittspridning och andra åtgärder med anledning av coronaviruset

Kammaren biföll utskottets förslag att ärendet fick avgöras trots att det varit tillgängligt kortare tid än två vardagar före den dag då det skulle behandlas.

Anf. 2 OSCAR SJÖSTEDT (SD):

Herr talman! I grunden är det såklart glädjande att denna proposition sent omsider kom och har kunnat behandlas av Sveriges riksdag. Jag hade såklart önskat att systemet med omställningsstöd, som regeringen kallar det, redan var på plats, men regeringen har förhalat och försinkat processen så mycket som möjligt. Detta är olyckligt, för det kommer att leda till fler

företagskonkurser och högre arbetslöshet och därmed också till högre utgifter för arbetslöshetsförsäkringen längre fram.

Förklaringen till den här sen- och saktfärdigheten tror jag är en kombination av två saker. Regeringen, med Socialdemokraterna i spetsen, har helt enkelt inte någon grundläggande förståelse för företagarna eller för vad det innebär att vara företagare. Företagare blir normalt inte socialdemokrater eller vice versa, för den delen, av ganska uppenbara skäl. Det är det ena.

Det andra är att det finns ett kompakt motstånd inbyggt i deras ideologiska DNA mot att på olika sätt hjälpa och stötta det privata näringslivet. Tendensen har snarast varit den motsatta: att stjälpa, inte hjälpa. Kombinationen av dessa två ingående parametrar är förklaringen till regeringens sen- och saktfärdighet.

Det andra, herr talman, som jag reagerade på är själva begreppet som beskriver den föreslagna åtgärden: omställningsstöd. Vad vill man egentligen ha sagt med det? Företag och branschorganisationer som jag har pratat med förstår inte riktigt vad det innebär. Vad är det de ska ställa om till? Ska inte ett litet åkeri, exempelvis, syssla med transporter även efter coronakrisen? Ska de ställa om och börja syssla med något helt annat? Vad, i så fall? Vad ska en restaurang eller en klädbutik ställa om till? Vad menar regeringen? Det är fler än jag som har ställt den frågan.

Men, herr talman, utöver det faktum att det har tagit väldigt lång tid att få det här systemet på plats – det är ännu inte på plats – föreslås det alltså gälla bara två månader, mars och april. Den ekonomiska krisen tog väl inte slut i april, med alla rimliga mått mätt. Maj såg ju också ganska dystert ut, och nu i juni sjuder det inte direkt av aktivitet i ekonomin. Möjligen börjar vi se ljuset i tunneln; förhoppningsvis är det i alla fall så. Om det inte är början på slutet är det åtminstone slutet på början.

Men alla de säsongsbetonade verksamheterna, som har mest verksamhet och störst omsättning under just sommarmånaderna och kanske ingen omsättning alls under exempelvis mars, blir ju inte särskilt hjälpta av det här paketet. Stugbyar, campingar, gästhamnar och vad det nu kan vara – besöksnäringen överlag – kommer förmodligen att ha en väldigt svår sommar framför sig alldeles oavsett. Många av näringsidkarna i den branschen hade troligen blivit lite mindre oroliga om stödet sträckt sig åtminstone en liten bit in på sommaren.

Herr talman! Jag kan i alla fall konstatera att det är glädjande att regeringen i propositionen jämfört med det ursprungliga förslaget rättat till ett ganska omfattande snedsteg vad gäller det som kallas koncerninterna bidrag. Jag, Sverigedemokraterna och, tror jag, hela finansutskottet – jag har i alla fall inte hört något annat – delar regeringens uppfattning att man inte kan uppbära stöd från det offentliga samtidigt som man delar ut vinst till sina aktieägare. Och är man då ett dotterbolag i en koncern och delar ut vinst till sitt moderbolag har man följaktligen diskvalificerat sig för omställningsstödet. So far, so good.

Men om ett dotterbolag har beslutat att ställa in utdelningen, därför att vi har skickat den politiska signalen och tagit ett antal politiska beslut, samtidigt som moderbolaget beslutar om utdelning har ju dotterbolaget ingen rådighet över det beslutet. I ett aktuellt fall har Scania, ett svenskt bolag, beslutat att ställa in sin utdelning, men Traton, deras utländska moderbolag, vill göra utdelning. I det ursprungliga förslaget från regeringen

skulle svenska Scania bestraffas och diskvalificeras från möjligheten att ta del av stödet på grund av ett beslut som deras utländska moderbolag har fattat och som av uppenbara skäl helt och hållet ligger utanför deras kontroll och inflytande.

Detta har man alltså rättat till i slutförslaget, som vi behandlar och voterar om senare i dag, vilket är glädjande. Anledningen till att jag ändå vill ta upp det är att jag vill peka på risken med att driva en renodlat populistisk linje i stället för att fokusera på vad som borde vara syftet med hela denna övning: att rädda svenska jobb och svenska företag.

Herr talman! Med det sagt vill jag yrka bifall till Sverigedemokraternas reservation.

Anf. 3 IDA GABRIELSSON (V):

Herr talman! Vi ska göra allt för att tillsammans ta Sverige genom den här krisen. Det är självklart för oss. Vänsterpartiet har varit med och utformat flera av de insatser som genomförts under rådande coronapandemi. De har många gånger varit både nödvändiga och viktiga. Men lika självklart borde det vara att vi delar notan och vinsterna på ett annat sätt än vad som görs i dag. Att ta sig genom detta tillsammans kan inte innebära att vissa får ta smällarna medan andra glider förbi hyfsat oberörda.

Merparten av de statliga satsningarna måste gå till taxichaufförer, sjuksköterskor och förskolepersonal. Så är det inte i nuläget. Det är inte tack vare oss politiker som välfärden funkar. Det är tack vare personalen som jobbar där. Det är de kapitalägare som under många år, inte bara nu, fått generösa ekonomiska bidrag i form av skattesänkningar och avdrag som nu bör steppa upp och bidra. Gör de det ska de självklart få både beröm och applåder, för då kan vi på riktigt satsa på vården och personalens villkor.

Jag kommer att välja att uppfatta Centerns krav på otrygga anställningar och Liberalernas ousinliga krav på skattesänkningar för stormrika som ett stående aprilskämt. Det går inte att hantera detta annorlunda mot bakgrund av rådande kris. Smittspridningen i äldreomsorgen, en utbränd välfärd och en utmattad personal – man kan tappa sugen för mindre. Men, herr talman, jag väljer glädje och hoppas på att polletten ska trilla ned för januaripartierna under sommarledigheten.

Ska vi gå ur den här krisen tillsammans måste vi lägga mer pengar på sjukvården och mindre på aktieägarna. Det kan egentligen vem som helst förstå.

För små och medelstora företag behövs riktade satsningar, men det är inte vad som föreslås. Det omställningsstöd som föreslås i dag kan ge hela 150 miljoner var till de största företagen, som dessutom kan ha delat ut enorma summor under föregående år. Villkoren är alltså minst sagt generösa.

Vänsterpartiet har drivit och fått igenom många viktiga delar tidigare i utskottet, och vi har tagit initiativ till att stoppa aktieutdelningen för dem som använder sig av permitteringsstöd, så att detta inte kan fås samtidigt. Och vi har pressat på för att få mer pengar till kommuner och regioner. Men vi vill se ett mer balanserat svar när det gäller helheten i den ekonomiska krisen. Företagen har fått stora och omfattande stöd samtidigt som personalen inom sjukvården och äldreomsorgen och på Arbetsförmedling-

Prot. 2019/20:141
17 juni

-----
*Extra ändringsbudget
för 2020 – Förstärkt
stöd till välfärd och
företag, insatser mot
smittspridning och
andra åtgärder med
anledning av corona-
viruset*

en går på knäna. Det är många som är i behov av stöd för att få vardagen att gå ihop.

Herr talman! Låt oss börja med att konstatera att Vänsterpartiet står bakom de flesta av regeringens förslag för att stärka företagens ekonomiska situation, bland annat likviditetsstödet, permitteringsstödet och hyressubventionerna. Vi menar dock att omställningsstödet i sin nuvarande utformning innebär en oproportionerlig överföring av skattebetalarnas pengar till kapitalägarna.

I stället vill vi ha ett mer balanserat och träffsäkert stöd, bland annat i form av räntefria lån till små och medelstora företag. Vi tycker att regeringens förslag på ett tak på 150 miljoner kronor är orimligt högt. Maxbeloppet bör i stället sättas till 10 miljoner kronor. De företag som tar emot stöd ska beskattas i Sverige och ska inte ha några kopplingar till skatteparadis. Företagens huvudägare ska vara svenska. Företag som tar emot stöd ska under tiden de uppbär det inte fatta beslut om nya stora utbetalningar till ledningen i form av bonusar eller dylikt.

Eftersom risken är stor för omfattande fusk och bedrägerier tycker vi som Ekobrottsmyndigheten att Skatteverket bör kunna ansöka om bevis-säkring redan i samband med att en ansökan om omställningsstöd prövas.

Herr talman! Vänsterpartiet vill också avvisa SURE, EU:s program mot arbetslöshet. Nuvarande konstruktion innebär i praktiken att olika länders skattebetalare utan inflytande kommer att stå som garantier för upplåning på den privata finansmarknaden.

Herr talman! Varför finns det alltid pengar till dem som redan har, till dem med makt och inflytande? När det kommer till vanligt folk tycks det inte lika enkelt. Våra krisinsatser måste också omfatta städaren Maria, som skadade ryggen när hon kastade tunga soppåsar för några år sedan. Eftersom arbetsgivaren vägrade ge henne rehabilitering blev hon i stället utförsäkrad och började, som många andra, skickas mellan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Jag tänker också på ME-sjuka Malin, som är sängbunden 20 timmar per dag men som ändå fick sin sjukpenning indragen, och på bilmekanikern Thomas, som trots cancer, reumatism och en allvarlig form av Crohns sjukdom inte fick sin sjukersättning.

Pengar som sparas på att vägra ett skydd för Maria, Malin, Thomas och de andra utgör en bråkdel av vad som på några veckor kan spenderas på storföretag och aktieägare. Är inte personer som får svåra sjukdomar eller som skadas på jobbet lika viktiga?

Det är inga kaffepengar som vi nu slussar ut till företagen i krisen. Det omställningsstöd som kommer att betalas ut till företag för att täcka fasta kostnader är till exempel större än barnbidraget till landets alla barn under ett års tid, och det är betydligt mer än vad staten lägger på alla fattigpensionärer i form av garantipensioner och bostadstillägg under ett år. Att detta är orimligt kan väl nästan alla förstå.

Herr talman! Med det som Vänsterpartiet föreslår skulle det bli ett stöd med fokus på att rädda jobb, och vanliga människors villkor skulle hamna i fokus. Med det vill jag yrka bifall till vår reservation.

Anf. 4 JAKOB FORSSMED (KD):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till Kristdemokraternas reservation, som är nr 3.

Herr talman! Vi står här i riksdagen mot slutet av en termin som inte har varit någon annan lik. Vi har arbetat frenetiskt för att göra det vi kan, tillsammans med många andra i det svenska samhället, för att mota skadeverkningarna av den förfärliga sjukdom som har tagit liv, som har skadat hälsa och som allvarligt har skadat vår ekonomi.

I dag har vi en ny extra ändringsbudget på riksdagens bord att behandla. Vi kan konstatera att den innehåller flera saker som nog inte hade kommit på plats utan just riksdagen. Här finns ett omsättningsstöd till företagen som kom på plats först när trycket från riksdagen blev väldigt stort på regeringen att agera. Här finns extra resurser till kommuner och regioner för att man inte ska behöva varsla personal mitt under krisen. Det är oerhört angeläget att de resurserna nu kommer på plats, för utan dem hade vi kunnat få ett värre krisförlopp. Vi hade kunnat få en försämrad tilltro till välfärden. Och vi hade kunnat få en ännu sämre situation för vårdens och omsorgens personal. Situationen är redan mycket ansträngd, och det behövs mer. Men detta bidrag på 6 extra miljarder kommer att kunna göra stor skillnad i de verksamheter som har drabbats hårt av pandemin.

Men, herr talman, vi vet att den ekonomiska krisen och de problem som vi står inför när det gäller jobb och företag också riskerar att föra med sig allvarliga hälsokonsekvenser. Hälsoeffekterna av finanskrisen lever fortfarande kvar – det ser vi i ökade sjukdomsfall och i ett ökat utanförskap som lett till sjukdom, lidande och i många fall för tidig död. Det spelar alltså också roll vad vi gör för att rädda jobb och företag i denna kris.

Vi vet att i arbetslöshetens spår följer sjukdom, ensamhet, sociala problem och mer av utanförskap. Det riskerar att få skadeverkningar djupt i vårt samhälle. Därför är det viktigt att vi har fått fram en lång rad krisstöd för svenska jobb och företag.

Jag kan inte låta bli att notera att det nu finns en oenighet kring frågan: Är det rimligt att gå fram med ett omsättningsstöd för att rädda jobb och företag, för att rädda arbetsplatser som människor älskar och för att rädda ett entreprenörskap som betyder enormt mycket för Sverige?

Vi kristdemokrater pläderar ständigt för mer resurser – vi gör det inte ständigt men när det behövs, och det råkar just nu vara ständigt – till vården och omsorgen. Men vi förstår också att resurserna skapas ute i näringslivet.

Just nu behövs en räddningsaktion för jobb och företag i Sverige, nu när vi står i denna exceptionella situation som ingen kunnat förbereda sig för med rimliga buffertar och när omsättningen faller med kanske 70, 80 eller 90 procent. Då behövs dessa insatser. Jag noterar att Vänstern motsätter sig dem och säger att det ska vi inte ha, att det är stöd till företag och att vi borde ha stöd till människor i stället.

Men det hänger ju ihop. Utan stödet kommer vi att få långt fler konkurser och arbetslösa, och detta leder i sin tur till mindre resurser till välfärden och färre möjligheter att hjälpa dem som är utsatta. Sedan ska vi ställa krav i samband med stöden. Det är rimligt att inte ta emot stora stöd från det offentliga samtidigt som man lämnar stora utdelningar till sina aktieägare, till exempel. Där finns tydliga krav inbyggda i stödet.

Det är bra att det kommer på plats, herr talman, men vi kristdemokrater tycker att vi borde ha gjort som Danmark och Norge och haft det under en något längre tid. Nu är det bara mars och april som omfattas. Stödet har så att säga redan gått ut, och det som återstår nu är ansökningar och utbetal-

ningar av stödet. Det vore rimligt och bra om det kunde komma ett besked från regeringen om att vi förlänger det med åtminstone en månad.

Vi bedömer att krisen fortfarande är djup i många företag. Det är de som har stora omsättningstapp som får del av stödet. Det är alltså ett träffsäkert stöd som skulle kunna förlängas och på det sättet rädda ytterligare jobb och företag undan konkurs. Bara en månad till skulle göra enormt stor skillnad, och detta är ett besked som vi skulle vilja se från regeringen.

Flera stöd går nu ut. Den förhöjda delen av permitteringsstödet löper ut i sommar. Arbetsgivaravgiftslättnaden löper ut. Det här stödet löper ut. Det finns få besked om vad som kommer därefter. Detta riskerar att skapa en osäkerhet hos företag om vad de har att förhålla sig till och hur det ska bli när mitten av sommaren kommer. Jag tycker att det vore bra att få ytterligare besked, och en förlängning av omställningsstödet tror jag skulle vara ett bra sådant besked.

Herr talman! I går ville Kristdemokraterna och Vänsterpartiet att finansutskottet skulle ta ett initiativ om ett särskilt krisstöd till civilsamhället, som gör fantastiska insatser i krisen och som uthålligt räcker ut en hand till den som är utsatt, även när de själv blöder ekonomiskt. Detta sa finansutskottet nej till.

Jag noterar att finansutskottets majoritet i dag också säger nej till Kristdemokraternas förslag att ändra det befintliga omställningsstödet, som nu kommer på plats, och anpassa det bättre till civilsamhällets organisationer så att dessa får en möjlighet att ta del av det, genom att tidsperioden anpassas så att den passar deras verksamhet och genom att se till att de kan söka tillsammans i en concernliknande struktur, eftersom många inte når upp till beloppsgränsen.

När stora delar av verksamheten bygger på ideellt engagemang är det svårare att komma upp till de beloppsgränser som avses. Man bör också få ett omsättningsbegrepp som gör att civilsamhällets alla intäkter räknas in, inte bara intäkter från till exempel försäljning utan också andra typer av intäkter, såsom gåvor och annat.

50 procent av civilsamhällesorganisationerna oroar sig för sin överlevnad. 90 procent av dem tycker inte att stöden från det offentliga fungerar. Här görs det för lite. De stöd som finns har kommit sent och har inte varit anpassade för civilsamhället. Här måste regeringen tänka om, göra mer och se till att också civilsamhällesorganisationer och Föreningssverige kan känna framtidstro och trygghet i krisen, så att de kan fortsätta med sitt viktiga arbete för barns och ungas hälsa, för gemenskap och för att nå ut till den som är ensam och den som är i nöd. Jag beklagar att förslagen från Kristdemokraterna nu avslås.

Herr talman! Vi noterar en bra sak i betänkandet från finansutskottet, och det är att ett enigt utskott nu säger att regeringen måste göra mer för de enskilda näringsidkarna, som har fallit något mellan stolarna i de olika stödssystem som finns. Det är bra, för många av dem drabbas när det till exempel inte får anordnas stora event. Det är frilansmusikern, ljudteknikern och andra som jobbar med sin kompetens och sitt kunnande men som inte har stora fasta kostnader och som inte driver sin verksamhet i aktieföretagsform och därför inte kan få del av permitteringsstödet. Det är bra att ett krav nu riktas till regeringen att återkomma med stöd också till denna grupp av företagare, som är viktiga för Sverige och som gör stora insatser, inte minst för det svenska kulturlivet.

Herr talman! Avslutningsvis vill jag tacka ledamöterna och mina kollegor i finansutskottet för ett bra samarbete under våren. Vi har setts mer än vanligt, och det är precis så det ska vara i den här typen av kriser. Inget ont som inte har något gott med sig i det avseendet. Vi får inte ta ledigt nu, utan vi måste fortsätta att fokusera på det som är viktigt för Sverige – de ytterligare åtgärder som kan och bör komma på plats – och göra precis allt vi kan för att Sverige ska gå så starkt som möjligt genom denna kris. Jag vill passa på att önska herr talmannen, alla i finansutskottets hårt arbetande kansli och mina kollegor en glad sommar.

Anf. 5 FREDRIK OLOVSSON (S):

Herr talman! Det har varit en omtumlande vår. Coronavirusets spridning är i första hand en hälsokris där mångas liv och hälsa har drabbats hårt. Detta påminde vi om alldeles nyligen här i kammaren vid minnestunden.

Samtidigt har samhället visat sig från sin bästa sida på många områden. Vårdpersonal har dragit ett tungt lass och jobbat både många och långa dagar och nattpass för att vårda de sjuka. Andra har gått till sitt arbete, trots den oro som detta kan medföra, jobbat hemma eller följt myndigheternas råd och rekommendationer om att inte träffa nära och kära.

Och riksdagen och regeringen har agerat kraftfullt och visat att vi kan samarbeta och ta ansvar för Sverige i en svår tid. När vi i dag debatterar inte mindre än den åttonde extra ändringsbudgeten har vi gjort historiska insatser med över 250 miljarder kronor i direkta kostnader för staten och därutöver ställt ut stora garantier och krediter.

För att hindra smittspridningen beslutar vi i dag om ökade medel till länsstyrelser och Folkhälsomyndigheten för att bistå regionerna med utbyggnad av testkapacitet och öka möjligheterna till smittspårning. Vi ökar även anslaget till Socialstyrelsen så att de ska kunna bistå i samordningen av regionernas sjukvårds- och hälsoresurser under de kritiska sommarmånaderna. Och inte minst beslutar vi om ytterligare 6 miljarder i generella tillskott till välfärden för att skapa förutsättningar för landets regioner och kommuner att upprätthålla viktiga samhällsfunktioner som vård, skola och omsorg också under resten av året.

Herr talman! Som sagts många gånger har coronakrisen drabbat världens och Sveriges ekonomi hårt. Trots att vi ser vissa ljusglimtar och prognoserna ser något bättre ut än tidigare – det kom från Konjunkturinstitutet för bara några minuter sedan – är det ekonomiska läget framöver lika allvarligt som svårt att bedöma.

Många livskraftiga företag har sett sina intäkter vika och kunder försvinna från en dag till en annan. Därför har vi under våren agerat snabbt, samlat och kraftfullt för att rädda jobb och hjälpa företag att övervinna sina problem, övervintra krisen och behålla sin personal och produktionsförmåga framöver.

Vi har sedan tidigare på plats ett nytt system för korttidsarbete eller korttidspermittering som beräknas omfatta över 1,3 miljoner svenskar under året. I talande stund är ungefär en halv miljon korttidspermitterade. Vi har sänkt arbetsgivaravgifterna, vi har infört ett hyresstöd för vissa sektorer som är särskilt drabbade och vi har gjort det möjligt för företag att stärka sin likvida ställning genom att kunna få tillbaka redan inbetalad skatt och skjuta upp skatteinbetalningar som annars skulle gjorts.

I dag beslutar vi om ytterligare ett mycket kraftfullt stöd, nämligen ett kontant bidrag till i grunden livskraftiga företag, kallat omställningsstöd.

Stödet omfattar såväl fysiska som juridiska personer. Det är ett stöd där staten kompenserar de företag som har haft ett stort fall i sin omsättning – minst 30 procent – på grund av coronakrisen. Genom detta bidrag som riktas till de fasta kostnader som företagen inte har kunnat komma undan i denna kris gör vi det möjligt för överlevnad och omställning.

Det är en stor, kostsam och mycket viktig åtgärd för att stötta upp ekonomin och rädda såväl företag som arbetstillfällena i vårt land. Samtidigt ska vi förstås använda skattebetalarnas pengar på bästa möjliga och kloka sätt.

Stöden som vi nu lanserar ska, precis som andra, gå till krisande företag för att rädda jobb och inte till fusk och bedrägeri.

Vi har tidigare underlättat för Tillväxtverket att kontrollera att stödet till korttidsarbete används korrekt. I nuläget utreds 2 000 ansökningar där misstänkt fusk kan vara inblandat, och nära 400 fall har anmälts till polisen.

Nu fortsätter vi arbetet mot dem som vill sko sig på skattebetalarnas pengar genom att vi stärker Skatteverket så att deras brottsbekämpande avdelning får omfattande möjligheter att utreda och kontrollera att stöden inte missbrukas. Statens bidrag ska gå till företag i riktig kris. Man är inte i kris om man också tror sig kunna dela ut pengar till aktieägarna.

Herr talman! Under denna period är det inte bara svensk ekonomi som har drabbats hårt. Vi har under våren sett världsekonomin sättas på paus. Det påverkar naturligtvis oss också hur det ser ut i andra delar av världen. Sverige är ett litet och exportberoende land. Ungefär 1 ½ miljon svenskar jobbar i exportföretag eller i företag som är beroende av exporten. Och ungefär 70 procent av vår export är beroende av hur det fungerar i Europeiska unionen.

Som ett litet land är vi i högsta grad beroende av att EU fungerar. Och i dag ska vi besluta om statliga garantier till EU för lån till medlemsstater enligt programmet SURE. Därtill ska vi besluta om statliga garantier till Europeiska investeringsbanken. Det möjliggör för EU-länder med ekonomiska svårigheter att låna till bättre villkor. Det är ett beslut som gynnar såväl den europeiska marknaden som svensk ekonomi, svenska jobb och svensk välfärd.

Herr talman! Sverige har haft ett stort manöverutrymme under denna kris tack vare att vi har sparat i ladorna under goda år. De bidrag som vi nu stöttar vårt näringsliv med, stödet som vi riktar till kommunernas viktiga verksamheter och resurserna som vi använder för att trygga ekonomin för dem som har blivit av med jobbet och ger dem en möjlighet att komma tillbaka till ett nytt finns där för att vi har starka offentliga finanser. Men resurserna är inte oändliga. Vi vet inte när krisen kommer att vara över. Därför måste vi både agera kraftfullt här och nu och ha beredskap för att krisen kan bli utdragen och längre och att nya åtgärder ska kunna vidtas. Samtidigt behöver vi använda skattebetalarnas pengar varsamt så att vi har resurser kvar när krisen väl är över, för det kommer den att vara en dag. Då ska vi sätta ny fart på Sverige och svensk ekonomi igen.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Anf. 6 EDWARD RIEDL (M):

Herr talman! Jag tackar talman för ett värdigt framförande av minnesceremonin tidigare i dag i Sveriges riksdag för coronapandemins offer. Jag hoppas att flera hade möjlighet att ta del av de både tröstande och hoppfulla ord som talman hade till oss alla.

Låt oss komma ihåg att vi fortsatt är mitt i krisen orsakad av covid-19. Det är ibland lätt att tro att krisen är över och att allt är som vanligt när solen skiner och glädjen för en stund fyller oss och vi glömmer bort hur det ser ut.

Jag har talat med kloka människor som säger: Kan vi inte bara återgå, låta allt bli som vanligt igen och glömma det som händer här och nu?

Då måste vi också komma ihåg alla de som faktiskt jobbar och sliter i hälso- och sjukvården och i omsorgen och som har en helt annan vardag. De ser möjligen lite grann av det vackra vädret på väg till sin arbetsplats, där de klär sig i skyddsutrustning, tar emot patienter, lindrar och botar svårt sjuka människor. De jobbar dag ut och dag in, vecka ut och vecka in, månad ut och månad in med alldeles för långa pass. De har slitit hårt denna vår. Allt är inte som vanligt, och allt kommer inte att bli som vanligt bara för att vi önskar att det ska bli just som vanligt. Vi är fortsatt mitt i krisen.

Vi kommer att ta oss igenom denna kris tillsammans. Alla måste bära sin del. Den som jobbar i vården förväntas utföra ett svårt och hårt arbete. Den som kör bussen ser till att sjuksköterskan också kommer till jobbet. Den som jobbar i affären ser till att affären är öppen. Lastbilschauffören ser till att maten kommer till butiken.

Men det innebär också att de som äger stora företag på börsen inte kan plocka ut vinster, för denna kris ska vi bära tillsammans allihop. Därför går det inte att både ha ett företag som går så bra att man kan dela ut vinster och samtidigt går så dåligt att man delar ut pengar till sina aktieägare. Det går bara inte ihop. Denna kris bär vi tillsammans, herr talman.

Vi moderater lovade från första början att vi skulle göra allt vi kan för att Sverige ska ta sig genom krisen på bästa sätt. Vi har tagit fram förslag för att minska smittspridningen. Vi har tagit fram förslag och drivit på för mer pengar till sjukvården och omsorgen. Vi har tagit fram förslag för att rädda svenska jobb och svenska företag.

Den 7 april presenterade Moderaterna ett förslag till omsättningsstöd för att rädda jobb och företag. Den 30 april gick regeringen med på det. Nu två månader senare ligger det för beslut i kammaren här i dag. Regeringen har dock döpt om det, och det kan därför råda viss förvirring. Nu heter det omställningsstöd, och väldigt få vet varför. Men innehållet är mycket bra, herr talman. Det är en träffsäker reform, och den ser till att de företag som har drabbats mest också nås av dessa pengar.

Utan Moderaterna hade många av dessa krispaket aldrig kommit på plats. Moderaterna har tagit fram och drivit på för att många av dessa krispaket ska bli verklighet. Det är bra att regeringen har gått med på dem. Ibland har man gjort det för att man har upptäckt att man har en majoritet i denna riksdag mot sig och därför tagit det till sig.

Den 18 mars presenterade Moderaterna ett förslag om företagsakut med statliga räntegarantier. Den 25 mars anpassade sig regeringen till det.

Den 23 mars presenterade Moderaterna ett förslag om statligt stöd till företagens hyreskostnader. Den 25 mars anpassade sig regeringen till det.

Prot. 2019/20:141

17 juni

-----
*Extra ändringsbudget
för 2020 – Förstärkt
stöd till välfärd och
företag, insatser mot
smittspridning och
andra åtgärder med
anledning av corona-
viruset*

Den 23 mars presenterade Moderaterna ett förslag om slopade arbetsgivaravgifter. Den 25 mars gick regeringen med på det.

Den 23 mars presenterade Moderaterna ett förslag om sänkt ränta på skattekrediterna. Den 14 april gick regeringen med på att åtminstone halvera den.

Den 7 april presenterade Moderaterna ett förslag om heltidspermittering. Den 14 april anpassade sig regeringen till det.

Den 26 maj presenterade Moderaterna ett förslag om 100 miljoner kronor i statligt stöd till de regionala flygplatserna. Den 14 juni anpassade sig regeringen till det.

Vi räddar jobb och företag för att människor ska ha försörjning och välfärden resurser samt för att svensk ekonomi ska kunna återstartas. Men låt oss också komma ihåg att Sverige gick in i denna kris med lägst tillväxt per person i hela Europeiska unionen och med stora problem med arbetslöshet jämfört med de andra länderna i Europa, trots en global högkonjunktur som har varat i många år. Utan många av dessa krisstöd, som jag nu har räknat upp och som denna riksdag har beslutat om, hade väldigt många fler jobb än hittills förlorats. Det är bra att vi har fått så pass mycket på plats under denna korta tid.

Herr talman! Denna debatt handlar också till stor del om den ensamstående trebarnsmamman från Klabböle utanför Umeå i Västerbotten. Hon heter Elin Örebrand och är musiker och egenföretagare sedan 20 år tillbaka. Det är bra om vi ibland påminner oss om att det inte bara är siffror och statistik eller reformer och detaljer vi håller på med i den här kammaren. Det är nog så viktigt, men låt oss aldrig glömma de människor för vilka vi debatterar de här olika delarna. Det handlar nämligen om människor. Det handlar om drömmar, om mat på bordet och om tak över huvudet. Det handlar om att ha råd att köpa fotbollsskor även den här sommaren.

Elin är ambitiös, och hon jobbar hårt. Hon har försörjt sig själv sedan hon var väldigt ung. Hon har blivit beviljad bostadsbidrag, och det är det enda som inte är ett lån som under den här krisen har erbjudits henne och 400 000 egenföretagare som inte har startat ett aktiebolag. Hon har blivit erbjuden bostadsbidrag, och hon skrev till mig om att hon tyckte att det kändes jobbigt. Hon frågade: Ska jag verkligen ta emot det? Jag har aldrig levt på bidrag i hela mitt liv, ska jag verkligen behöva göra det nu?

Jag säger till Elin och till alla andra: Det är inte ni som har orsakat den här krisen. Det är en pandemi. Det är inte ni som har fattat dåliga beslut som gör att ni i dag är i ekonomiskt trångmål. Det är politiska beslut för att minska smittspridningen. Låt oss komma ihåg det! Det är många människor där ute som har kämpat, försörjt sig och stått på egna ben och som tycker att det här är besvärligt. Stöden har hittills inte nått hela vägen fram. Vi moderater sa tidigt att man måste se till att krisstöden utformas på ett sådant sätt att de når så många som möjligt, men det har ännu inte gjorts.

Dessutom, herr talman, är det på det sättet att många män startar aktiebolag och många kvinnor startar enskild firma. Man bedriver många gånger samma typ av verksamhet. Man betalar skatt, man försörjer sig själv och man bidrar till samhället. De som har aktiebolag har tagit del av krisstöden, men det har inte de med enskild firma. Det vill vi moderater rätta till. Därför lade vi fram förslag i finansutskottet som kommer att bli verklighet i och med förslaget i det här betänkandet. Regeringen kommer nu att få

återkomma skyndsamt med förslag på hur krisstöden ska nå även dem som har valt enskild firma som bolagsform. Det är nämligen orimligt att ha det på annat sätt, herr talman.

Det vi gör i riksdagens finansutskott och de beslut vi fattar i riksdagens kammare påverkar väldigt många människor. Jag är glad att jag kan säga till både Elin hemma i Klabböle utanför Umeå och alla andra 400 000 enskilda företagare som ännu inte har nåtts av krisstöden: Vi har sett er, vi har hört er och vi tänker nu göra det vi kan för att se till att även ni ska omfattas av de stöd som vi har tagit fram.

Med det, herr talman, yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet.

Precis som tidigare kollegor vill jag även passa på att önska en glad midsommar till kollegorna i finansutskottet, till våra fantastiska tjänstemän i finansutskottet och även, herr talman, till alla de tjänstemän som arbetar och sliter för att se till att riksdagen fungerar och kan fatta beslut så att vi får stöden på plats till dem som allra mest behöver det. Ett stort tack! Jag hoppas att ni får en någorlunda vilsam midsommar, och så åker vi väl tillbaka hit på söndag och fortsätter arbeta på måndag igen – för att se till att vi tar oss igenom den här krisen tillsammans.

(Applåder)

Anf. 7 EMIL KÄLLSTRÖM (C):

Herr talman! Vi är här för att debattera vårens åttonde extra ändringsbudget, och strax efter midsommar kommer dito nummer nio.

Denna extra ändringsbudget nummer åtta präglas på många sätt av det som den här våren har präglats av. Arbetet i riksdag, regering och samhället i stort har handlat om att säkra centrala samhällsfunktioner och rädda svenska jobb och företag. I och med de åtgärder som nu läggs på plats gör vi precis det: Vi tar ytterligare steg när det gäller att stärka upp kommuners och regioners ekonomi. Den som står i främsta linjen när det gäller att försvara den svenska välfärden ska känna att man har de resurser som behöver finnas tillgängliga för att man ska kunna göra sitt jobb på bästa sätt. Därför har vi i ett antal steg stärkt upp resurserna till kommuner och regioner, och vi fortsätter nu med ytterligare 6 miljarder kronor.

Det är lätt att inse att det under återstoden av året kommer att behövas ytterligare besked, inte bara om behov uppstår under innevarande år utan även för de mer långsiktiga planeringsförutsättningarna för våra kommuner och regioner. Dessa ska ju upprätthålla vård, omsorg, skola och andra centrala samhälls- och välfärdsfunktioner – coronapandemi eller ej. Vissa saker ska alltid fungera i Sverige.

Vi kan också konstatera att det finns visserligen små och sköra men ändå tecken på att det kanske är på väg att bli något bättre. Som tidigare nämnts fick vi i dag, för en halvtimme sedan, en ny prognos från Konjunkturinstitutet. Den ger en mycket mörk bild, men den är inte fullt lika nattsvart som den förra prognosen. Runt om i världen finns det dock även små men tydliga tecken på att det kanske kommer en ytterligare våg – att viruset kommer tillbaka när länder och regioner lättar på restriktioner och liknande. Det är givetvis mycket oroande. Den enda rimliga slutsatsen att dra i ljuset av detta, att vi å ena sidan ser en ljusning och å andra sidan orosmoln, är att vi behöver vara försiktiga, fortsätta följa skeendena mycket nära och ha beredskap att agera väldigt snabbt om så krävs.

Prot. 2019/20:141
17 juni

-----
*Extra ändringsbudget
för 2020 – Förstärkt
stöd till välfärd och
företag, insatser mot
smittspridning och
andra åtgärder med
anledning av corona-
viruset*

I dag lägger vi också på plats nära 6 miljarder för att utöka arbetet med testning och spårning. Vi är många som förväntar oss att det arbetet är den allra främsta prioriteringen. Vi måste nämligen utveckla det svenska svaret när det gäller att mota och följa coronasmittans utbredning i Sverige. Det har aldrig varit en fråga om pengar; detta har varit en del av det sjukvårdslofte som avgavs mycket tidigt under coronahanteringen. Regioner, kommuner och andra ska veta att staten tar notan för de mått och steg som måste tas för att möta coronasmittan. Så enkelt är det. När vi nu gör den mycket stora satsning som är en del av denna extra ändringsbudget blir det än tydligare att resurserna finns på plats.

Den största delen av den budget vi ska fatta beslut om i dag, och faktiskt den största delen när det gäller stöden till företagen, gäller det omsättningsbaserade stöd som nu blir verklighet. Alla företag, oavsett företagsform, kan söka och få ersättning för en del av sina fasta kostnader under månaderna mars och april. Man kommer att kunna börja söka detta mycket snart, och utbetalningen ska också den ske skyndsamt. Detta handlar om att stötta upp och om att staten är med och tar en del av de fasta kostnader som fanns kvar i ett läge under den tidiga delen av coronaförloppet där affärerna i stor utsträckning försvann närmast över natten.

Det är också uppenbart att vi kommer att behöva fortsätta följa utvecklingen när det gäller det svenska näringslivet och de svenska jobben och företagen. Redan nu har det i denna talarstol ställts krav på förlängning, förstärkning och så vidare. Det finns ingen anledning att utesluta att sådana steg kommer att tas framgent, men jag tror att det är klokt att invänta ytterligare fakta i form av hur det egentligen kommer att gå för besöksnäringen under den svenska sommaren. Är det så att den bild av tidiga positiva tecken som vi ser i ekonomin kommer att förstärkas? Kan vi gå över till nästa skede i coronabekämpningen och satsa mer framåtsyftande – på att tidigarelägga investeringar, stimulera till privata investeringar i näringslivet och så vidare?

Detta måste följas mycket nära, och det är nog bara att konstatera att det inte blir någon semester i år. Det blir åtminstone ingen semester på det sättet man brukar ha semester. Personligen kommer jag att gå runt hemma på gården, njuta av solen och så vidare, men jag kommer också att ha löpande kontakt med alla de företagare, organisationer och samhällsintressen – alla de kloka människor vi har pratat med under den här våren – för att se om det behöver göras mer. Därför kommer givetvis beredskapen för att gå in och lösa problem när de uppstår att vara mycket hög hos riksdag, regering, finansutskottet och denna kammare. Den beredskapen måste fortsätta, och den beredskapen kommer att finnas kvar så länge omständigheterna så kräver. Ännu ser vi ingen bortre parentes på det som har varit den mer akuta coronakrisen.

I dag tar vi ett antal viktiga steg. Det handlar om att upprätthålla centrala samhällsfunktioner. Det handlar också om ett mycket stort steg för att understödja det svenska näringslivet genom det omsättningsbaserade stödet, där prislappen kommer att överstiga 30 miljarder kronor. Det är dyrt, men det är väl investerade pengar eftersom det räddar och säkrar svenska jobb och företag.

Herr talman! Glad sommar!

Anf. 8 MATS PERSSON (L):

Herr talman! Årade ledamöter! Denna budget är den åttonde extra ändringsbudget som riksdagen behandlar med anledning av coronapandemin. Den är ganska typisk för denna kris. Den innehåller satsningar på välfärden, och den innehåller också väldigt stora satsningar på Sveriges företagare. Det gör den därför att detta hänger ihop – om företagen kan anställa och om företagen kan undvika konkurser kan vi också se till att det finns pengar till välfärden.

Herr talman! Under denna vår har jag noterat att det finns politiker som ifrågasätter om företagare är skattebetalare. Vi har hört politiker som målar upp en bild av att det finns skattebetalarnas intressen och företagarnas intressen. Vilken värld lever man egentligen i då? Företagare är också skattebetalare. Företagare är också en del av vårt samhälle. De har betalat in väldigt mycket skatt i alla dessa år och har naturligtvis rätt att få tillbaka en del av det de har betalat för att kunna rädda sin verksamhet.

Herr talman! Vi har också hört politiker som säger och tycker att företagare minsann borde ha lite bättre marginaler för att kunna möta denna typ av pandemi – som om inte corona kom som en blix från klar himmel! Före den 10 eller 12 mars, när regeringen konstaterade allmän smittspridning, hade många företagare gott om jobb och mycket att göra. Affärerna rullade på precis som vanligt. Som en blix från klar himmel kom corona, och allting förändrades och blev annorlunda.

Företagare ska ha marginaler för att kunna hantera en blix från klar himmel – fascinerande.

I de debatter som har varit, och så sent som i dag, har jag också hört att det är skillnad mellan vanligt folk och företagare – att det finns intressen som gäller vanligt folk och intressen som gäller företagare. De flesta företagare jag träffar hemma i Lund är vanligt folk. Det är mina grannar. Det är dem jag köper bullar hos på lördag morgon. Det är dem jag köper kläder hos. Det är dem mina vänner och bekanta jobbar hos. Företagare är väl också vanligt folk?

Herr talman! Det är därför det som ligger på kammarens bord i dag är så viktigt. Det rör sig om en satsning på över 30 miljarder kronor på Sveriges företagare för att säkra jobben. Det handlar om den svenska handeln. Det handlar om hur våra städer ska se ut – ska våra städer vara spökstäder i framtiden, eller vill vi också i framtiden ha möjlighet att handla och köpa saker i våra städer?

Det handlar också om att se till att den som hade fulla orderböcker i mars månad men som sedan dess har tappat 40, 50, 60, 70 eller 80 procent av sin omsättning på bara någon månad ska kunna få stöd och hjälp för att rädda företaget och rädda jobben.

Herr talman! Detta är en väldigt speciell kris. Normala ekonomiska kriser – det vi är vana vid – brukar börja i finansbranschen, i fastighetsbranschen eller i någon industriell kris. Ibland handlar det om att företagare har tagit för mycket risk eller om att de finansiella marknaderna har agerat på ett icke ansvarsfullt sätt. Men den här krisen handlar inte om det; den här krisen handlar ju inte om att människor har agerat ansvarslost. Detta handlar om en hälsokris som blir en ekonomisk kris till följd av de politiska beslut vi tar om att människor inte kan leva ett normalt liv.

Herr talman! Liberalerna har i de samtal och förhandlingar vi har fört med regeringen drivit på väldigt tydligt för att se till att rädda jobb och

Prot. 2019/20:141

17 juni

-----

*Extra ändringsbudget
för 2020 – Förstärkt
stöd till välfärd och
företag, insatser mot
smittspridning och
andra åtgärder med
anledning av corona-
viruset*

rätta svenska företag. Det har handlat om sänkta arbetsgivaravgifter och om att ta bort sjuklönen. Det handlar också om det vi behandlar i dag, alltså det omsättningsstöd som riktas till svenska företagare och som handlar om att se sambandet att utan företagare stannar Sverige. Utan företagare har vi ingen stark välfärd, och utan dessa stöd går Sverige väsentligt svagare ut ur denna kris.

Herr talman! Allra sist vill jag tacka partierna i Sveriges riksdag och talmannen för vårens arbete. Det har skett i en mycket god anda; vi har samarbetat väldigt väl för att se till att Sverige ska komma ur denna kris på allra bästa sätt. Vi har lagt ned de ideologiska skyggklapparna för att göra det som är bäst för Sverige. Detta är, tycker jag, när svensk politik visar sig från sin allra bästa sida.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Anf. 9 IDA GABRIELSSON (V) replik:

Herr talman! Jag blev väldigt inspirerad av att höra Mats Persson vara så engagerad när det gäller stöd till företag, framför allt till dem som finns omkring Lund, verkar det som.

Jag och Vänsterpartiet kan verkligen instämma när det gäller stöd till företag. Vi har gjort många träffsäkra satsningar och drivit många träffsäkra krav. Själv kommer jag inte från Lund från början, men min pappa har haft ett företag – en liten affär – i Sandviken. Jag vet alltså hur det kan vara för mindre företag och att deras villkor kan vara väldigt sköra.

Jag har en fråga som jag skulle vilja ställa till Liberalerna och Mats Persson. Mats Persson sa att man inte ska behöva spara en massa i ladorna eller ha ett eget risktänkande för att det kan komma en blyxt från klar himmel. Kommer Mats Persson och Liberalerna att visa samma engagemang när det gäller människor som likt en blyxt från klar himmel får en sjukdom och blir fråntagna sin sjukersättning och sjukpenning och som inte kvalificerar sig i dagens system?

Kan vi räkna med att Mats Persson och Liberalerna kommer att stå kvar vid att a-kassan ska omfatta fler och att den också ska höjas, så att man slipper stå där när en blyxt från klar himmel drabbar en och man blir arbetslös och inte kan betala hyran? Kommer detta engagemang att omfatta fler än de största företagen, som Mats Persson och Liberalerna redan har gett en present i form av borttagande av värnskatten, eller kommer vi att se att detta engagemang falnar efter semestern?

Anf. 10 MATS PERSSON (L) replik:

Herr talman! Jag har ju inte samma ideologiska syn som Ida Gabrielssons parti. Jag går inte runt och ser på samhället som att det består av motstridiga intressen. Jag tror inte på klasskampen så som Vänsterpartiet, med sina ideologiska rötter, gör. Jag tror inte att det finns arbetstagares intressen och företagares intressen.

Detta visar sig också i hur Liberalerna har agerat i den här krisen. Det vi debatterar om i dag handlar ju om stöd till företagen, men vi har också i denna kris sett till att fler människor får ta del av a-kassan. Den enkla anledningen till det är att detta även för arbetstagare är en blyxt från klar himmel. Vi har sett till att man kan bli korttidspermitterad, så att man kan behålla jobbet även om man för stunden inte har så mycket att göra. De

som har blivit av med jobbet har lättare kunnat få ta del av a-kassan för att de inte ska drabbas av den kris som nu råder.

Mitt parti tycker till och med att a-kassan borde vara obligatorisk för alla, precis som sjukförsäkringen omfattar alla i samhället. Man kan inte välja om man vill vara med i sjukförsäkringen, och det borde vara likadant när det gäller arbetslöshet. Man ska naturligtvis omfattas av ett försäkringsskydd oavsett om man är medlem i ett fackförbund eller inte och oavsett om man är med i a-kassan eller inte. Detta ska omfatta alla.

Jag är ledsen att göra dig besviken, Ida Gabrielsson, men jag har inte samma ideologiska utgångspunkt som du. Jag ser inte samhället som en kamp mellan olika intressen där det finns onda och goda och där företagare är onda och arbetstagarna är goda. Jag ser det som att vi har ett samhälle tillsammans, där vi har gemensamma intressen av att bygga välfärd så att vi kan få en välfärd tillsammans och där vi ser företagens betydelse för att välfärden ska fungera.

Anf. 11 IDA GABRIELSSON (V) replik:

Herr talman! Tack, Mats Persson, för denna kurs i ideologikunskap!

Det som Mats Persson beskriver som onda företagare vill jag förstås avvisa. Min pappa är hemskt snäll. Han kommer som sagt från Sandviken och inte från Lund. Jag tror dock säkert att det finns lika snälla företagare i Lund.

Det som Vänsterpartiet har visat under hela den här krisen är att vi också förstår behovet av att det tas hänsyn till företagens villkor. Vi har tillsammans med andra drivit fram lösningar för enmansföretagare och för att man ska kunna genomföra permitteringsstöd. Men det som vi har varit oerhört noga med är att det inte kan förekomma aktieutdelningar och annat samtidigt. Där har vi fått med oss er, och det är jättebra.

Samtidigt hade Liberalerna redan gett bort en present i form av borttagandet av värnskatten, så Volvos vd tjänar väldigt mycket mer än en småföretagare i en bruksort som Sandviken.

Alla är skattebetalare, säger Mats Persson. I så fall måste också den person som blir sjuk anses som en skattebetalare. Då måste också personer som blir fråntagna sin anställning anses som skattebetalare. De flesta betalar ju faktiskt skatt och har gjort det.

Jag måste säga att Mats Perssons svar är för mig otydligt och otillfredsställande. Jag kan inte se det på något annat sätt än att du, Mats Persson, tycker att vissa skattebetalare, alltså de största företagen, ska vi andra skattebetalare bidra allra mest till, medan de andra får ta mindre del av de kristöd som nu ska bäras fram.

Anf. 12 MATS PERSSON (L) replik:

Herr talman! Då ska jag förtydliga. Jag hoppas att Ida Gabrielsson inte missuppfattade mig med vilja, men det kan jag inte tänka mig att hon gjorde.

Vi har i den här krisen sett till att fler människor får ta del av a-kassan. Människor som med de gamla reglerna inte hade fått a-kassa utan hade kastats ut i osäkerhet och kanske fått socialbidrag får nu a-kassa genom den reform som Liberalerna nu tar ansvar för. Det är ett sätt att se till att människor som blir av med jobbet får ökad trygghet i den här krisen. Nu har jag sagt det två gånger och hoppas att budskapet har gått fram.

Prot. 2019/20:141

17 juni

-----
*Extra ändringsbudget
för 2020 – Förstärkt
stöd till välfärd och
företag, insatser mot
smittspridning och
andra åtgärder med
anledning av corona-
viruset*

Handlar borttagandet av värnskatt om att de rika ska få mer? Nej, det handlar om att stå upp för principen att det är rimligt att när man jobbar får man åtminstone behålla hälften av det man tjänar. Staten ska inte ta mer än hälften av det jag tjänar. Det är en rimlig princip, tycker jag.

Sedan sa Ida Gabriellsson nu men också tidigare i sitt inlägg, vilket jag tycker är intressant, att vanligt folk måste få stöd och att ni därför är emot omsättningsstödet. Ni är ju aktivt emot det omsättningsstöd som vi nu ska besluta om i Sveriges riksdag. Ni är emot 40 miljarder i stöd till Sveriges företagare. Argumentet är att det inte går till vanligt folk. Jag har svårt att tolka det på något annat sätt än att ni inte tycker att många av de företagare som finns i Sverige är vanligt folk, men det är de. Jag råkade ta några exempel från min egen stad där jag bor, för det är i den myllan jag lever och rör mig. Jag hade också kunnat använda Gävle som exempel.

För mig är företagare också skattebetalare. För mig är företagare också vanligt folk. Och jag betackar mig för den retorik som nu finns i svensk politik, inte minst från den svenska vänstern, där man menar att företagare inte är skattebetalare och att företagare är av ondo. Det är fel.

Anf. 13 KAROLINA SKOG (MP):

Herr talman! Hälsokrisen som vi upplever och den ekonomiska krisen som en följd av den är mångfasetterade.

Jag tänker under mina fyra minuter fokusera på ett ämne som inte har kommit fram så tydligt, nämligen EU-samarbetet.

Jag tycker att det har varit en sorg att under våren se att EU-samarbetet inte har levt upp till de förväntningar som åtminstone jag hade på den här gemenskapen. Tyvärr har många länder vänt sig inåt snarare än att sträcka sig mot varandra. Men det är viktigt att vi värnar gemenskapen och solidariteten inom EU. Och vi har på riksdagens bord nu två förslag om stöd som syftar till just detta.

Det ena förslaget handlar om ett avtal med Europeiska kommissionen om möjlighet att ge lån till länder för att de ska kunna vidta aktiva åtgärder på arbetsmarknaden men också kunna finansiera sjukvården. Det andra förslaget är ett avtal med Europeiska investeringsbanken för att ge dem möjlighet att ge lån till små och medelstora företag.

Utskottet och regeringen konstaterar att de här stöden inte är utformade precis så som Sverige hade velat se. Det finns risker och brister med de förslag som har förhandlats fram inom Europeiska unionen. Men det allvarliga läget i Europeiska unionen och i många av EU-länderna påkallar ändå att även Sverige ansluter sig till de här programmen och solidariskt finansierar dem. Det vill jag understryka är oerhört viktigt.

Trots EU-samarbetets brister, som tyvärr har kommit fram, och trots att alltför många medlemsländer missköter sin ekonomi och brister i att följa EU-kommissionens rekommendationer att stå tillräckligt starka i den här typen av ekonomiskt läge behöver vi visa solidaritet inom EU och samlas för en gemensam finansiering.

En fantastisk sak i den svenska debatten tycker jag är att alla har det tagit det för självklart att staten ska gå in och ta kostnaden för sjukvård och för testning, så som föreslås i propositionen i dag. Alla har tyckt att det är självklart, för så agerar ett starkt välfärdssamhälle, en stat som håller samman.

Nu måste det också vara självklart att hälsovården finns i alla EU:s länder, oberoende av ekonomiska medel. Alla inom EU ska till exempel ha rätt till intensivvård. Då behövs den här typen av instrument för att säkerställa att det är så.

Trots att det finns brister och kritik – regeringen arbetar hårt för att göra de här stöden så bra som möjligt – är det viktigt att Sverige är med i det gemensamma arbetet för att hålla ihop EU även genom den här krisen. Detta tycker jag är värt att påpeka liksom de andra viktiga åtgärder som mina kollegor i finansutskottet så tydligt beskrivit här i kammaren.

Med detta vill jag avsluta med att tacka för det oerhört goda samarbete som vi har haft i finansutskottet under våren. Vi har arbetat hårt, och vi kommer att fortsätta arbeta hårt för att hantera den ekonomiska situationen i Sverige.

Jag vill önska mina kollegor en trevlig sommar och tacka kansliet, som har arbetat oerhört hårt, och jag vill även önska herr talmannen glad sommar.

Anf. 14 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Syftet med denna replik är att yrka bifall till utskottets förslag, för det glömde jag att göra under mitt anförande. Men när jag nu står här med Karolina Skog vill jag passa på att önska henne en glad och vilsam sommar, i den mån sommaren kommer att bjuda på något sådant. Jag vill tacka Karolina, som är en uppskattad kollega. Hon är alltid påläst och driver sina frågor på ett mycket bra sätt. Hon är en mycket bidragande orsak till det väldigt goda samarbete vi har över alla tänkbara partigränser i finansutskottet.

Anf. 15 KAROLINA SKOG (MP) replik:

Herr talman! Detta är ett oerhört bra exempel på hur vi samarbetar i finansutskottet, för nu fick ju även jag möjlighet att yrka bifall till utskottets förslag som även jag glömde att göra. Man fokuserar ju så lätt på sakfrågorna.

Jag vill tacka Emil för ett väldigt gott samarbete inom januarisamarbetet och inte minst i utskottet.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 16.)

§ 8 Årsredovisning för staten 2019

Finansutskottets betänkande 2019/20:FiU30
Årsredovisning för staten 2019 (skr. 2019/20:101 och redog.
2019/20:RR4)
föredrogs.

Talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 16.)

§ 9 Redovisning av skatteutgifter 2020

Skatteutskottets betänkande 2019/20:SkU19
Redovisning av skatteutgifter 2020 (skr. 2019/20:98)
föredrogs.

Talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 16.)

§ 10 Skatteförfarande och folkbokföring

Skatteutskottets betänkande 2019/20:SkU24
Skatteförfarande och folkbokföring
föredrogs.

Anf. 16 NIKLAS WYKMAN (M):

Herr talman! Vi ska nu debattera och diskutera ett betänkande som berör många av statens allra viktigaste frågor: rättssäkerhet, villkor för företag, villkor för privatpersoner, möjligheter för den enskilde att stå upp mot staten när så krävs, statens möjlighet att ta ut skatt på ett rättvist sätt och bekämpa fusk samt hela vårt samhälles möjlighet till transparens och insyn i det som styr en så central del av statens verksamhet som beskattningsrätten utgör.

Herr talman! Jag står givetvis bakom samtliga av Moderaternas yrkanden i betänkandet men yrkar bifall till reservation 23. Detta gör jag mot bakgrund av att det bland alla dessa väsentliga ärenden är ett ärende som sticker ut mer och som är mer påkallat än de andra att diskutera givet Sveriges samhällsutveckling.

Socialdemokraterna gick till val på att någonting håller på att gå sönder i det svenska samhället. Sedan tog de makten, och då hände det. Det är så mycket i Sverige som inte längre fungerar som det ska. Tilliten mellan medborgare och tilliten mellan medborgare och stat har om inte gått sönder så åtminstone fått sig inte bara en utan flera allvarliga törnar. I större utsträckning tittar medmänniskor misstänksamt på varandra, i större utsträckning känner människor en otrygghet och i större utsträckning är människor skeptiska till att det som en gång var ett pålitligt samhälle och en trygg stat alltid är i deras tjänst.

Herr talman! Svenska staten har utfärdat nästan 900 000 samordningsnummer – många av dessa på oklar grund och utan att möjlighet finns att stärka den bakomliggande identiteten.

Många personer har flera samordningsnummer, och flera samordningsnummer tillhör personer som staten inte vet vilka de är. Det är inte ett sätt att skapa trygghet och tillit i samhället. Att kunna säkerställa identitet, att veta vem någon är, är grundläggande i ett välfärdssamhälle och i en marknadsekonomi för att bidragsutbetalningar och skattebetalningar ska kunna ske på rätt sätt, för att brottsbekämpning ska kunna ske på ett effektivt sätt och för att människor ska kunna göra affärer med varandra och kunna umgås på ett fungerande och civiliserat sätt.

Säpo, polisen, Skatteverket och många andra institutioner och myndigheter har länge slagit larm om att detta är något som har slutat fungera i det svenska samhället.

Moderaterna har, inte utan framgång, drivit regeringen framför sig i frågan om samordningsnummer, och förbättringar har gjorts. Vi är tydliga med att dessa förbättringar inte i tillräcklig utsträckning möter de problem som det svenska samhället har. Det behövs inställelse hos skattemyndigheten för att bekräfta identitet. Det behövs biometriska data för att man verkligen ska kunna fastställa att ett nummer och en person hör samman. Så sker inte i dag.

Herr talman! Det är vår förhoppning att regeringen ska fortsätta att ta steg i rätt riktning i detta.

Herr talman! Otryggheten i vårt samhälle har många orsaker: brottslighet, känslan av en närvarande kriminalitet och otillräckliga befogenheter och resurser i de brottsbekämpande myndigheterna. Det handlar också om den grova och organiserade brottsligheten, som inte bara skapar brottsoffer genom sina direkta handlingar utan också otrygghet brett i samhället för alla de människor som indirekt blir berörda genom att de blir fråntagna sin trygghet i vardagen.

Folkbokföringsproblematiken är en viktig del i den organiserade brottslighetens verksamhet. När staten inte vet vem som bor var och det handlas med adresser blir det enklare för brottslingar att gömma sig undan rättvisan och på så sätt fortsätta sin destruktiva verksamhet.

De brister vi har i folkbokföringen är också i sig själva en källa till brottslighet. Man använder falsk adress för att tillskansa sig bidrag och välfärdstjänster som man egentligen inte har rätt till. Kanske bor man inte ens i landet längre men kan ändå tillskansa sig välfärdsförmåner, hela tiden eller när det passar.

Vi har sett exempel på svenska städer där det till och med finns nätverk av personer inne i det som borde vara myndighetsutövning på korrekt sätt som verkar för att betala ut bidrag på ett sätt som inte är förenligt med svenska lagar och regler.

Men falska folkbokföringsuppgifter används inte bara för att begå brott. Människor kan också vara skrivna på fel adress av ren nöd och tvång. De utnyttjas hänsynslöst av andra som olagligt säljer adresser till dem för att de över huvud taget ska kunna fortsätta att existera och fungera i vårt samhälle. Polisen bedömer att i våra utsatta områden är ungefär 6 procent folkbokförda på fel adress.

Det är lätt att förstå vad detta skapar för typ av problem för de myndigheter som ska bekämpa brott och för de myndigheter som ska möta människor i vardagen, till exempel socialtjänsten eller Arbetsförmedlingen. Det går inte att på ett korrekt sätt få kontakt med människor, betala ut bidrag eller rikta stödinsatser när det är oklart vem som är vem och vem som bor var.

Man måste också ställa sig frågan hur det är för de människor som drabbas av detta. Om 30 personer är skrivna i en liten lägenhet, hur många bor där egentligen, hur har de det och vad har deras barn för möjligheter? Hur kan samhället rikta insatser till de människor som är mest utsatta när vi inte ens vet på vilket sätt de är utsatta eller drabbade?

Vad blir det för resurser kvar till alla hederliga människor som varje dag går upp, arbetar och sliter och somnar trötta om kvällarna när så många

människor kan utsätta våra gemensamma välfärdssystem för bedrägeri, fusk och hänsynslöst utnyttjande?

Regeringen saknar inte förtjänster på detta område. Det har tillsatts utredningar och vidtagits vissa åtgärder. Det har dock varit senfärdigt, och mycket arbete kvarstår.

Med våra motioner på området och den reservation 23 jag redan har yrkat bifall till anmodar vi regeringen att ta tag i dessa problem och åter skapa ordning och reda, inte bara i samordningsnumren utan i hela folkbokföringen.

Om Sverige vill vara en välfungerande välfärdsstat, en högfungerande marknadsekonomi och ett samhälle präglad av nit, slit, redighet, produktivitet och arbetsamhet med tillgång till välfärd och hjälp och stöd för dem som behöver måste vi ha god ordning och reda.

Herr talman! Jag önskar alla närvarande och alla som lyssnar en glad sommar trots det jobbiga läge som vårt land och vår värld befinner sig i. Jag vill också skicka en önskan till vår regering om att snarast ta tag i den oordning och oreda som har brett ut sig i vårt samhälle.

(Applåder)

Anf. 17 DAVID LÅNG (SD):

Herr talman! Sverige ska ta ut skatter för att finansiera bland annat välfärd, trygghet och investeringar i tillväxt. Samtidigt måste vi också på skatteområdet vara konkurrenskraftiga gentemot vår omvärld. Det gäller både i fråga om skattesatser och i fråga om skatteavtal.

Skatteavtalen fyller flera viktiga funktioner. Dess viktigaste funktion är att undanröja dubbelbeskattning och främja svenska investeringar utomlands. Skatteavtalen ska också förhindra skatteflykt.

Regeringens mål på skatteavtalsområdet är ett modernt och uppdaterat skatteavtalsnät med goda konkurrensvillkor för svenska företag, men detta mål är inte uppnått.

År 2010 konstaterade Riksrevisionen i en rapport att Sverige låg efter med uppdateringen av skatteavtalen. Denna eftersläpning har fortsatt sedan dess. Vi har vid ett flertal tillfällen argumenterat för att detta behöver åtgärdas. Dessvärre har det inte snabbats upp på det sätt som vi hade hoppats.

Beträffande folkbokföring, som föregående talare var inne på en del, har Sverige haft bristfälliga rutiner under en längre tid. Problemen eskalerade i samband med den så kallade flyktingkrisen 2015, vilket har resulterat i att vi har mycket dålig kontroll över var folk bor och vilka personer som finns i landet. Detta gäller särskilt illegala migranter, som i vissa fall är folkbokförda på adresser där fler är skrivna än vad som rimligtvis borde få plats i lägenheten. I andra fall bor folk här utan att vara skrivna över huvud taget trots att de inte ens har rätt att vistas i landet.

Riksrevisionens granskning RiR 2017:23 visar att Skatteverkets arbete för att upprätthålla kvaliteten i folkbokföringen inte bedrivs på ett effektivt sätt. Denna brist på kontroll har sänkt förtroendet för Sverige i våra grannländer. Redan 2016 sa Norges statsminister Erna Solberg att man var beredd att stänga gränsen mot Sverige om det svenska systemet skulle kollapsa. Och redan 2014, alltså ännu tidigare, reagerade den danska gränspoliserna på hur lättvindigt Sverige beviljar inresetillstånd och delar ut svenska pass till män som utgör kända hot mot säkerheten.

När sedan corona började spridas tog Sverige in folk i landet som bara blev in utan minsta restriktioner och utan minsta kontroll, vilket nu har fått till följd att vår omvärld faktiskt har stängt gränserna. Och när dessa gränser nu öppnas upp öppnas de inte mot Sverige. Det vi kan lära oss av detta, herr talman, är att den som har alltför vidöppna gränser snart får sina gränser stängda utifrån. Det är ganska ironiskt att inga murar-strategin skulle leda till murar mot Sverige.

Jag delar för övrigt föregående talares synpunkter på problematiken med samordningsnummer. Vi måste, herr talman, återta kontrollen över vilka som vistas i Sverige om våra grannländer ska vilja öppna sina gränser mot Sverige igen, annat än motvilligt.

Sverigedemokraterna står bakom våra sex reservationer i detta betänkande. Inför voteringen yrkar jag bifall till reservation nr 24.

Anf. 18 HELENA VILHELMSSON (C):

Herr talman, ledamöter och åhörare! Jag vill börja med att särskilt tacka talmannen för en mycket värdig, stillsam, ödmjuk och fin minnesceremoni för pandemins offer.

Det svenska skattesystemet ska bidra till en finansiering av våra gemensamma offentliga utgifter. Skattesystemet måste vara rättvist, förutsägbart och långsiktigt. Människor och företag ska känna att skattesystemet har en legitimitet, och de ska känna en tillit till det.

Skatterna måste utformas så att människor vågar ta risker och starta företag. Skatter ska medverka till tillväxt och utveckling i hela landet, underlätta jobbskapande och företagande och stimulera en grön skatteväxling. Trösklarna till småskaligt företagande måste sänkas, och regelförenklningar och lägre skatter måste till.

Det är viktigt att skatter utformas så att svenska företags konkurrenskraft stärks. Det är grunden i vår välfärd, och våra företag mår bra om vi kan locka investeringar till Sverige.

Herr talman! Efter denna programförklaring kan man fråga sig om det fungerar så här i dag. Nja, mycket fungerar bra, men mycket kan också bli bättre. Det är rent av nödvändigt att det blir bättre, vilket Centerpartiet ger sin syn på i de olika reservationerna. Det gäller bland annat regler om företrädaransvar i bolag, systemet med personalliggare och avsaknad av proportionalitet mellan företag och Skatteverket vid skattetvister och skattemål. Jag ska fokusera på några av dessa reservationer.

Skatterna måste som sagt utformas så att människor vågar ta risker och starta företag. I dag finns det regler som faktiskt motverkar detta. Ett exempel är det så kallade företrädaransvaret – regler om personligt betalningsansvar i skatteförfarandelagen.

Kunskapen om reglerna om företrädaransvar är bristfällig, och reglerna har dessutom kommit att tillämpas mycket strängt. Detta kan få stora oväntade konsekvenser i den privata ekonomin hos styrelseledamöter i små företag. Företag riskerar också att läggas ned, kanske i förtid eller i onödan. Det riskerar även att inverka negativt på möjligheterna att rekrytera styrelseledamöter.

Företrädaransvaret bör därför utredas i sin helhet, vilket är på gång. Vi ser fram emot den utredning som ska komma i oktober i år. Men frågan om företrädaransvar har blivit särskilt brådskande i den pågående krisen. Blotta risken att Skatteverket ansöker om företrädaransvar gentemot en

företagare eller styrelsemedlem kan tvinga företag till förtida nedläggning av rädsla för att göra fel.

Herr talman! Systemet med personalliggare har sedan det infördes utvidgats vid ett flertal tillfällen. Senast 2018 infördes exempelvis bestämmelser som innebär att alla personer som bor under samma tak där det bedrivs näringsverksamhet måste registrera sig om de på något sätt bidrar till verksamheten.

Om ett företag har missat att skriva in någon i personalliggaren blir det skyldigt att betala en kontrollavgift till Skatteverket. Och apropå kontrollavgifter: Skatteverket verkar dessutom ha en förkärlek för att ta ut osedvanligt höga sådana.

Nåväl, att en ägare av en verksamhet och dennes familj omfattas av kravet på att skriva in sig i personalliggare visar på att lagen inte riktigt har förståelse för hur ett litet familjeföretag fungerar, där man lever och verkar i företaget dygnet runt.

Herr talman! Byggbranschen omfattas sedan 2016 av lagen om personalliggare, vilket är bra eftersom delar av byggbranschen tyvärr fortfarande har problem med oseriösa företagare som anställer svart arbetskraft.

Systemet infördes för att stävja svartarbete i olika branscher och därmed skapa rättvisa förutsättningar på marknaden. Lagstiftningens utformning har dock visat sig få konsekvenser som är svårhanterliga och direkt oönskade, inte minst för lantbruksföretag, eftersom bestämmelsen om personalliggare gäller även när det blir aktuellt med byggverksamhet på lantbruk. På vintern kan det vara så och så med just lantbruksverksamhet, och då är det vanligt att de anställda i lantbruksföretaget jobbar med att exempelvis rusta byggnader. Men om man då byter från en grep eller en högaffel till en hammare måste man först gå och skriva in sig i personalliggaren. Det är orimliga regler!

Detta är en orimlig konsekvens av systemet med personalliggare som knappast gagnar syftet med bestämmelsen, det vill säga minskad andel svartarbete och bättre konkurrensneutralitet. Det torde bli ytterligare ett exempel på krångliga regler som drabbar en redan ansträngd näring.

Jag och Centerpartiet menar att systemet med personalliggare ska omfatta företag vars huvudsakliga näringsverksamhet består av de områden som ingår i lagen om personalliggare. Företag där exempelvis byggverksamhet inte är den egentliga verksamheten utan snarare en bieffekt bör undantas kravet på personalliggare, särskilt i fall när arbeten utförs av företagens själv, dennes familj eller företagets anställda personal.

Herr talman! Den tekniska utvecklingen har gått framåt. Lagen om kassaregister och ordningen med individuella arbetsgivardeklarationer har båda lett till att förutsättningarna är annorlunda i dag jämfört med när systemet med personalliggare infördes.

Centerpartiet menar att systemet måste ses över igen med huvudsyfte att minska krånglet och få ett enklare system. Detta är viktigt för de småföretagare som vill utveckla och investera i sin verksamhet. Särskilt bör man bör se över personalliggare i besöksnäringen och se till att undanta ägaren och dennes familj från kravet att skriva in sig i en personalliggare.

Fru talman! När det gäller rättssäkerhet i skattemål finns det historiskt liksom i närtid alltför många exempel på att företagare kommer i kläm som en konsekvens av Skatteverkets administrativa rutiner liksom av omtolkningar av lagar och regler – ibland mitt under pågående verksamhetsår.

Några avskräckande exempel är Skatteverkets tolkningar av förmånsvärde på fyrhjulingar och ändrade förutsättningar för energiskatt för liftar i slalombackar. Detta är exempel från det senaste verksamhetsåret.

För företag med stora juridiska och ekonomiska avdelningar är problem och svårigheter ofta hanterbara vad gäller personalresurser, men även för dessa kan processer och handläggning i sig skapa stora problem. För de mindre företagen, som ska göra samma jobb men med mindre resurser, kan även det som ter sig som mindre förändringar, framför allt när det sker hastigt, hota själva företagets existens. Det måste därför genomföras en översyn av proportionaliteten i skatttvister mellan näringsidkare och Skatteverket.

Fru talman! Det viktigaste vi ser är att upprätthålla förtroendet för skattesystemet. Det är avgörande att kontinuerligt arbeta med att förenkla för skattebetalarna, speciellt i dessa tider när vi går mot en postcoronaperiod. Vi har sagt det förr, och vi säger det igen: Krisen har lett till att många regler och bestämmelser hastigt har ändrats för att underlätta för företag. Det är nu vi ska ta på oss förenklingsglasögonen och verkligen ta chansen: Återinför inte onödiga regler!

Jag yrkar bifall till reservation 15.

Anf. 19 TONY HADDOU (V):

Fru talman! Varje år som går blir Sverige mer och mer ojämnt. Värdet av mångas arbete hamnar i ett fåtal fickor, medan välfärden går på knäna. Förmögenheter och kapital koncentreras till dem som har mest och lämnar väldigt många efter. Medan vanligt folk har halkat efter har de rikaste kunnat dra ifrån kraftigt, inte minst på grund av låg skatt på kapitalinkomster. Dessutom har det blivit allt tydligare att decennier av nedskärningar i välfärden och nedmontering av trygghetssystemen har försämrat våra förutsättningar att möta en kris.

Om vi ska stoppa den här utvecklingen och öka jämlikheten måste de rika börja bidra, kris eller inte. För Vänsterpartiet är det självklart att omfördela resurser och satsa på den generella välfärden. För oss är det självklart att minska de ekonomiska klyftorna och prioritera de ekonomiskt utsatta.

Jag tror nämligen knappast att det är miljardärer, vd:ar och rika aktieägare som räddar oss ur krisen. Det är välfärdsarbetare, vårdpersonal, busschaufförer och så vidare som gör det. Där borde allt större satsningar göras, och där borde arbetsvillkoren stärkas.

Jag yrkar bifall till reservation 30 från Vänsterpartiet.

Anf. 20 HAMPUS HAGMAN (KD):

Fru talman! Det måste bli enklare att driva företag i Sverige. Att företag startas och att företagare anställer människor är grunden för vårt välstånd och vår välfärd. Vi har allt att vinna på att fler startar företag och på att förenkla för dem som driver företag.

Regelförenklingar för företag kommer ofta upp i debatten, och det finns väldigt goda skäl till det. Regelkrånglet måste minska så att företagare kan lägga mindre av sin tid, sin energi och sina pengar på administration och fokusera på det viktigaste: att driva sin verksamhet.

När företagare får frågan vilka regler som är mest prioriterade att förenkla brukar skatteregler komma högt upp i prioriteringsordningen. Några av dessa skatteregler debatterar vi här i dag.

Fru talman! Alla som arbetar eller har arbetat på exempelvis en restaurang känner till personalliggaren. Det är den bok som alla som är verk samma i restaurangen ska skriva in och ut sig i. Om personalliggaren vid en inspektion inte har förts på rätt sätt innebär det böter för arbetsgivaren. Om det finns ett uppsåt att göra fel eller om det bara blivit fel spelar ingen roll. För många företagare innebär detta en ständig oro för att små misstag ska leda till stora bötesbelopp.

Systemet med personalliggare infördes 2007, och syftet var i grunden gott: att motverka osund konkurrens och svartarbete. Det är fortfarande viktigt, men vi måste fråga oss om de verktyg vi använder är de bästa och mest effektiva. I takt med att tiderna förändras måste också verktygen förändras. I takt med att tiden har gått har det också tillkommit nya regler som företagaren ska förhålla sig till. Om man ser till dessa regler var och en för sig kan många av dem framstå som rimliga och motiverade, men tillsammans utgör alla regler en enorm börda för företagaren. Då måste vi politiker rensa i regeldjungeln.

Vi kristdemokrater tycker att det är uppenbart att personalliggaren i dag inte ger önskad effekt. Det är alldeles för enkelt att lura systemet, och de fel som upptäcks kan lika gärna handla om misstag som om fusk. När systemet dessutom för med sig stora problem för arbetsgivarna kan det bara leda till en slutsats: Det är hög tid att avveckla personalliggaren i dess nuvarande form.

Fru talman! Det är en grundläggande princip i vårt rättssystem att man är oskyldig till dess att man är bevisat skyldig. Man har också rätt att överklaga en dom och få den prövad i åtminstone en högre instans, och domar verkställs inte förrän de vunnit laga kraft. Detta är viktiga principer i vårt rättssystem, men ändå gäller de inte alltid.

I skattemål är ordningen sådan att företagare måste betala en utdömd skuld även när man väntar på ett avgörande från förvaltningsdomstolarna. En företagare kan alltså få huset utmätt för att sedan frikännas i högre instans. Det finns anståndsregler, men de är begränsade och tillämpas mycket restriktivt.

Det behöver införas mer generösa anståndsregler för skatteskulder under den tid en juridisk process pågår. Det måste finnas synnerliga skäl att inte bevilja anstånd, och därför anser Kristdemokraterna att anståndsreglerna måste ses över.

Fru talman! Skatteverket bedömer att det finns ungefär 200 000 fel i det svenska folkbokföringsregistret. Det är en bedömning; det verkliga antalet kan vara större och det kan vara mindre. Ingen vet riktigt säkert, men det finns väldigt många fel och vi måste komma till rätta med detta. Att vara folkbokförd på en adress i Sverige är ofta en förutsättning för att få ta del av bidrag och ersättningar. Av den anledningen är just folkbokföringsbrott grunden för många andra typer av brott, som bidragsbrott.

Att fuska med bidrag och ersättningar är att begå brott mot hela vårt samhälle, mot skattebetalarna och mot dem som verkligen behöver samhällets stöd. Därför föreslog Kristdemokraterna under våren att en folkräkning ska göras så att vi kan starta om folkbokföringen, rätta till felen och förhindra bidragsbrotten. Tyvärr sa januaripartierna och Vänsterpartiet nej

till detta. Det visar, återigen, att det behövs en ny regering – en regering som med handlingskraft kan ta sig an dessa problem.

Avslutningsvis, fru talman: Kristdemokraterna står givetvis bakom alla sina reservationer i ärendet, men för att vinna tid vid voteringen yrkar jag bifall enbart till reservation 1.

Anf. 21 JOAR FORSSELL (L):

Fru talman! Så här i en av de sista debatterna före sommaren kanske det inte är så konstigt att det inte är jättemånga i salen. Kanske är det inte heller jättemånga som lyssnar, vad vet jag. Jag tycker dock att folk borde göra det. Detta, fru talman, är nämligen en av de viktigare debatterna i Sveriges riksdag under året.

Om man tycker att någon utgift staten har är viktig – om man tycker att det är viktigt med rättsväsen, med polis, med välfärd och med skola – borde man också tycka att det är viktigt att skattesystemet fungerar. Det är faktiskt grunden för precis all annan verksamhet som vi ägnar oss åt här i riksdagen.

Om man tycker att det är viktigt att staten får in skatt borde man också tycka att det är viktigt att det sker på ett rättssäkert och rättvist sätt, att det sker på ett sätt som skapar legitimitet för staten och för systemet i sin helhet och att det sker på ett sätt som behandlar dem som betalar skatt på ett sjyst sätt, helt enkelt.

Fru talman! Det är precis de problemen som vi behandlar här i dag. Det handlar om när staten med sitt skatteförfarande inte i tillräckligt hög grad tar hänsyn till rättssäkerhet, till rättvisa och till att ha regleringar som är på en rimlig nivå och inte betungar företagare, de som skapar jobb, på ett alltför svårt sätt. Vill vi ha en välfärd och skatteintäkter även i morgon behöver vi inte bara ha skattenivåer som är på en konkurrenskraftig nivå utan också ett skattesystem och ett skatteförfarande som lockar till företagande och till att arbeta snarare än är betungande för företagare och gör det svårare att vara arbetstagare.

Jag tänker på att likvärdigheten och enkelheten i systemet måste bli bättre. Det måste vara lättare att begripa hur systemet funkar. Det ska inte vara så att man som skattebetalare, vare sig man är företagare eller arbetstagare, ska känna sig betungad av sina kontakter med Skatteverket och att man ska tycka att det är jobbigt med skatteförfarande. Så får det inte vara, men det vittnar många om att det är.

Det handlar till exempel om den abnorma regelbörda som medborgare utsätts för i Sverige. Personalliggarsystemet har tagits upp här, och jag måste instämma med tidigare talare om att det är ett problem att personalliggarsystemet ser ut som det gör. Varje enskild, betungande regel som vi lägger på axlarna till dem som skapar välståndet i det här landet, alltså företagarna, kanske man kan tycka är rimlig, men helheten blir helt orimlig. Helheten gör att vi kväver den kreativitet och det entreprenörskap som verkligen hade kunnat lyfta oss ur den ekonomiska kris som vi kommer att hamna i nu. Personalliggarsystemet är ett exempel på detta. Systemet funkar inte som det ser ut i dag. Vi har utvärderat det tidigare i skatteutskottet och hittat en hel del brister som faktiskt på totalen visar att systemet i sin nuvarande form inte fungerar.

Fru talman! Jag tänker också på hur Skatteverket och vi som skattepolitiker ser på vår roll. Jag kan tycka att det ibland är lite för mycket så att

vi ser på vår roll som att vi ska vara nitiska och försöka sätta dit folk så mycket som möjligt. Jag tänker att det borde vara tvärtom, att vi ska se det som att vi ägnar oss åt service och att vi som håller på med skattepolitik ska se det som att vi ska ägna oss åt att förenkla för människor.

Vi ska göra systemen lättbegripliga och trovärdiga över tid. Då är det ett problem när vi har ett system som i dag där skattebeslut ofta kan omprövas vid senare tillfälle på ett sätt som kan vara oförutsägbart. Vi är från statens sida för restriktiva med anstånd, och vi kräver in pengar innan saker har överklagats och beslut vunnit laga kraft. Det är ett problem. Då ser vi som är skattepolitiker och vi som jobbar med skatter i det här landet inte oss själva som en serviceinstans. Om man inte gör det och hela tiden försöker jaga människor så mycket som möjligt, försöker vara så nitisk som möjligt och försöker bygga upp nya, krångliga system som är svåra att begripa minskar legitimiteten för systemet därför att tilltron minskar. Och det, fru talman, är väldigt farligt.

Om tilltron till skattesystemet minskar, om företagare inte känner att de kan lita på beslut som de får och om medborgare upplever det som att regelbördan är för stor kommer det att innebära att fler personer kommer att försöka smita undan på olika sätt. Det kommer att innebära att färre personer vågar börja företaga och göra verklighet av sitt entreprenörskap. Det kommer i slutändan att innebära att vi får mindre skatteintäkter trots att ambitionen var att få mer.

Fru talman! Det är uppenbart att vi behöver se till att göra systemet enklare, lätta på regelbördan och göra det mer rättvist och rättssäkert med till exempel ett generösare användande av anstånd.

Fru talman! En sak som jag inte tycker att man kan missa att ta upp i en sådan här debatt är de problem som finns med skattesmitande. En sak som leder till att människor väljer att försöka smita undan skatten är krångliga regelverk, betungande byråkrati och rättsosäkra processer från statens sida. Men arbetet med att stoppa skattesmitande behöver också prioriteras. Vi måste se till att agerandet hos dem som inte ställer upp på vårt gemensamma system beivras. Det är inte okej att försöka smita undan skatten.

Det här måste vara just ett samarbete där vi ser till att ägna oss mer åt service och att hjälpa människor med ett enkelt system samtidigt som de som fuskar ska klämmas åt med hjälp av lagens långa arm.

Fru talman! Till sist vill jag yrka bifall till vår reservation 26 som handlar om folkbokföring och om att vi behöver bli bättre på det. Flera problem som finns med detta har tagits upp här tidigare i debatten. Vi har också en reservation, och det är reservation 26.

Jag tänkte avsluta med att önska alla en trevlig sommar. Jag vill önska både miljardärer och busschaufförer, som man från Vänsterpartiet talade om, en trevlig sommar. Jag vill önska både börsjättarnas vd:ar och de lokala handlarna en trevlig sommar. Tillsammans bygger vi det här landet. Vi betalar alla skatt, vi behöver alla ett rättssäkert system och vi är alla bärare av Sverige ut ur coronakrisen.

Anf. 22 ANNA VIKSTRÖM (S):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Det vi i diskuterar i dag och har diskuterat är skatteförändelagen och folkbokföringslagen. Skatteförändelagen tillkom den 1 januari 2012

och ersatte då ett tiotal lagar. Folkbokföringslagen fick vi den 1 juli 1991, och den handlar om att fastställa personers bosättningar och även om att registrera uppgifter såsom identitet, familj och andra förhållanden.

Riksdagsledamöterna har skrivit många motioner om detta under den allmänna motionstiden, och det är detta vi diskuterar i dag.

Ett fungerande skattesystem där var och en gör rätt för sig är en förutsättning för den svenska modellen. Och de allra flesta gör rätt. Skatteflykt och skatteundandragande förekommer dock och innebär mycket stora kostnader för Sverige och andra länder, och det drar undan resurser från vår gemensamma välfärd.

Att bekämpa skatteflykt är därför ett prioriterat område för oss socialdemokrater. Regeringen arbetade intensivt under hela förra mandatperioden med ett program mot skatteflykt, skatteundandragande och penningtvätt. Vissa åtgärder följer internationella direktiv som Sverige har varit med om att ta fram, och andra är inhemska och har genomförts på eget initiativ av regeringen.

Arbetet mot skatteflykt, skatteundandragande och penningtvätt måste fortsätta på såväl internationell som på nationell nivå. Ett aktuellt exempel är att vi nu genomför en enorm ekonomisk räddningsaktion för att värna jobb och företag i spåren av coronapandemin, men vi gör det inte utan villkor. Detta debatterade finansutskottet tidigare här i kammaren. För en hjälpande hand i form av omställningsstöd krävs det att företaget inte placerat sig i ett skatteparadis, och vi vill ha en särskild brottsrubricering för den som fuskar, med fängelse i straffskalan. Tillväxtverket och Skatteverket får flera nya möjligheter att kontrollera företag som använder korttidspermittering. Syftet är att motverka fusk.

Fru talman! Det är vidare av stor vikt, ur ett samhällsperspektiv, att folkbokföringsverksamheten kan fullgöra sin uppgift att se till att uppgifterna i folkbokföringen speglar befolkningens bosättning, identitet och familjerättsliga förhållanden. På det sättet kan olika samhällsfunktioner få ett korrekt underlag för beslut och åtgärder.

Det finns dock ett folkbokföringsfel, som beräknas till ca 1,9 procent. Åtgärder som redan vidtagits av regeringen är bland annat en möjlighet för Skatteverket att kontrollera bosättning. Det är också verkställt ett återinförande av folkbokföringsbrott. Regeringen har även tillsatt en folkbokföringsutredning som ska vara klar i april 2021. Den ska bland annat föreslå åtgärder som gör att folkbokföringen i största möjliga utsträckning innehåller korrekta uppgifter och förhindrar att en person blir folkbokförd där den inte är bosatt. Utredningen ska även föreslå åtgärder som rör samordningsnummer.

När det gäller samordningsnummer, som har debatterats en tid, har regeringen, i väntan på folkbokföringsutredningen, lagt fram ett förslag om ett snabbspår av åtgärder. Snabbspåret innebär bland annat fler krav på den som begär tilldelning av samordningsnummer: Identifieringskravet blir tydligare. Det finns ett adresskrav och automatisk avregistrering efter fem år. Skatteverket kan också göra en avregistrering om de upptäcker fel.

Ett annat område som tas upp i betänkandet är personalliggare, som finns i olika branscher, till exempel byggverksamhet. Syftet med personalliggare är att minska förekomsten av svartarbete och att skapa sundare konkurrensförhållanden. Personalliggare bidrar till Skatteverkets möjlighet till fysiska besök hos olika verksamheter, till exempel byggbranschen.

Prot. 2019/20:141
17 juni

-----
*Skatteförfarande och
folkbokföring*

Fysiska besök är ett viktigt inslag för verkets möjlighet att arbeta mot förekomsten av svartarbete. Hur det görs i praktiken visar bland annat en myndighetsgemensam rapport om svartarbete som kom 2019.

När det gäller att betala skatt ska det vara lätt att göra rätt, både för privatpersoner och för företag. Om detta är vi helt eniga. Skatteverket har arbetat länge med detta, utvecklar ständigt sina metoder och digitala verktyg och har uppnått ett högt förtroende både hos privatpersoner och hos företag.

Jag yrkar återigen bifall till utskottets förslag.

Jag vill också rikta ett stort tack till utskottets ledamöter som vi har samarbetat med under året, till kansliet, till personal på skattekontoret och till fru talmannen och all personal på riksdagen.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under § 16.)

*Vissa ändringar i
avfallsskattelagen*

§ 11 Vissa ändringar i avfallsskattelagen

Skatteutskottets betänkande 2019/20:SkU25

Vissa ändringar i avfallsskattelagen (prop. 2019/20:124)
föredrogs.

Anf. 23 HAMPUS HAGMAN (KD):

Fru talman! Det förslag som vi nu ska debattera innebär att ett antal avfallstyper som tidigare har varit befriade från avfallsskatt inte längre ska vara det. Skälet är att de förutsättningar som tidigare motiverade skattebefrielse för dessa avfallsslag har förändrats. Eftersom det finns risk att de aktuella skattebefrielse i avfallslagen bedöms som statsstöd behöver förändringarna göras. De avfallsslag som berörs deponeras i stort sett inte i dag. Förändringarna kan därför i princip klassas som administrativa.

I samband med detta ärende har regeringen övervägt att införa en generell skattebefrielse för restavfall från deponiåtervinning. Det är bra att man har tittat på frågan, men tyvärr har regeringen landat i fel slutsats: att en skattebefrielse inte ska ske i dagsläget. Kristdemokraterna beklagar det. Vi anser tvärt emot att det finns goda skäl att redan nu införa en sådan skattebefrielse, eftersom det kommer att göra det mer attraktivt att återvinna råvaror. Och mer återvinning innebär förstås minskad miljöbelastning.

Utredningen som regeringen grundar detta ställningstagande på är från 2016. Bland remissinstanserna som då svarade finns både de som är positiva och de som är mer avvaktande till en sådan skattebefrielse. En av de som svarade är Linköpings universitet, som får betraktas som en relativt tung remissinstans. Enligt dem visar forskningen på området att det sammanlagt finns betydande miljöpotential i att återvinna råvaror från deponier. De anser också att den miljöanalys som gjorts är väldigt begränsad.

Fru talman! Det är en viktig miljöåtgärd att förenkla för återvinning och cirkulär ekonomi. En skattebefrielse för deponiåtervinning skulle göra just precis det. Dessutom skulle det skicka en viktig signal: att staten anser att fortsatta investeringar i återvinning från deponier är något att satsa på.

En generell skattebefrielse är dessutom att föredra eftersom det skulle förenkla hanteringen för de företag som arbetar med detta och öka lönsamheten och attraktiviteten i att bedriva sådan verksamhet.

Eftersom det nu har gått fyra år sedan frågan utreddes och utvecklingen går fort borde regeringen snarast utreda frågan igen. Kristdemokraterna föreslår därför att riksdagen tillkännager detta för regeringen. Jag yrkar bifall till reservation 1.

Avslutningsvis vill jag tacka fru talmannen, utskottskansliet och kollegorna i skatteutskottet och önska en glad sommar.

Anf. 24 SULTAN KAYHAN (S):

Fru talman! I dag debatterar vi ändringar i avfallsskattelagen. En kort tillbakablick påminner oss om varför vi har den här typen av skatter. Tanken, för lite mer än 20 år sedan, med att införa avfallsskatt var att öka de ekonomiska incitamenten för att behandla avfall på ett bättre sätt utifrån ett miljö- och naturresursperspektiv. Då infördes även skattebefrielse för vissa avfallsslag som det inte fanns några miljömässigt bättre alternativ för än deponering.

Mycket har hänt sedan dess. Skatteregler och andra styrmedel har tillsammans med teknikutveckling och ökad miljömedvetenhet lett till stora beteendeförändringar i vårt samhälle. I miljöfrågorna har vi gått alltmer mot idén om en cirkulär ekonomi, det vill säga återvinning och återanvändning. Det kräver också en sortering av avfallet. Vi har lämnat de enorma osorterade soptipporna bakom oss. Det är bra. Deponi ska enbart användas när ingen annan lösning finns, men teknikutvecklingen reducerar ständigt behovet.

Där det finns vilja sker också förändring. Teknisk utveckling faller inte ned från himlen utan tillkommer genom en kombination av ekonomiska incitament och politisk vilja att satsa på olika typer av forskning och utveckling. Politiken kan också påverka ekonomi och företag.

Anna Lindh, senare en av våra främsta miljöministrar, drev som SSU-ordförande på för katalysatorer för avgasrening, och hon kritiserade Volvo. Katalytisk avgasrening blev en självklarhet, och det var inte marknaden utan politiken som drev på för den utvecklingen. Politik är för oss socialdemokrater att alltid vilja förbättra.

I dag diskuterar vi mindre, men väldigt tekniska, förändringar i den befintliga avfallsskattelagen. Jag har sammanfattat förslaget: Skatt som betalats för avfall som deponerats eller förvarats på en anläggning som inte längre är skattepliktig ska återbetalas för det avfall som förs ut från en sådan anläggning under vissa villkor. Samtidigt slopas befrielsen från avfallsskatt för returfiberavfall och avsvärtnings slam från uppbyggnad av returpapper samt för kolavfall, stoft och slam från rening av rökgaser vid framställning av aluminium. Ett tillägg till det befintliga undantaget från avfallsskatt är att det även ska innefatta sand. Slutligen föreslås att gränsvärdet för hur mycket cesium som får ingå i biobränsleaska som befrias från avfallsskatt ska uppdateras.

De ändringar jag precis läst upp är resultatet av ett uppdrag som Naturvårdsverket och Skatteverket fick i syfte att föreslå ändringar som gynnar sanering av nedlagda avfallsanläggningar.

Utan att vidare gå in på fler detaljer vill jag yrka bifall till regeringens proposition och avsluta med att kommentera den reservation och det särskilda yttrande som tagits upp av andra partier.

Jag delar uppfattningen att vi behöver både förenklingar och en större översyn av skattesystemet. Däremot anser jag att det behöver ske utifrån perspektivet att vi ska möjliggöra finansiering av en ännu starkare välfärd och mer jämlikhet. Jag ser verkligen fram emot större skatterabatter. Men under tiden behöver vissa regler uppdateras allteftersom miljövänligare alternativ till deponering blir möjliga. Det är nödvändiga justeringar, inte minst med hänvisning till de EU-regler som vi behöver förhålla oss till.

Fru talman! Med det sagt tackar jag för det gångna riksdagsåret och önskar alla en glad midsommar.

Anf. 25 BORIANA ÅBERG (M):

Fru talman! Förslagen på ändringar i avfallsskattelagen är bra, och vi moderater har inte några invändningar mot dem. Men dessa förslag åtgärdar inte den grundläggande problematiken med avfallsskattens konstruktion och inriktning. Därför anser vi att det är dags att ta ett helhetsgrepp och göra en översyn av avfallsskattelagen.

Fru talman! Deponi är det sista steget i avfallshanteringen. När det inte går att återvinna och återanvända hamnar avfallet på deponi. Avfallsskatten infördes år 2000 med syftet att minska deponeringen av avfall och i stället stimulera förebyggande, återvinning och återanvändande. Lagen har varit framgångsrik. I dag deponeras endast 0,7 procent av de svenska hushållens avfall, vilket betyder att den miljöstyrande effekten av lagen har ebbat ut. Skatteintäkterna har också sjunkit, från ungefär 200 miljoner när skatten infördes till 49 miljoner år 2019, trots att skatten har mer än fördubblats från 250 kronor per ton till 550 kronor per ton.

Det är inte skatten på avfall ensam som har lett till den drastiska minskningen av avfallet. Andra styrmedel har också spelat stor roll, som förbudet att deponera organiskt avfall och brännbart avfall. Likaså har reglerna om producentansvar, ökade mål för återvinning och insamlingen av matavfall lett till att människor och företag blivit mer medvetna om vikten av att undvika deponering. Det som främst hamnar på deponier i dag är industriavfall som är skattebefriat, till exempel schaktmassor från gruvindustrin eller förorenad jord från marksanering.

En vanlig avfallsanläggning arbetar i dag för det mesta med att återvinna och bearbeta avfall. De gamla soptipporna är borta. I dag sker det högteknologisk återvinning av material, sortering, behandling av förorenade jordmassor, hantering av askor och så vidare. Denna diversifiering har gjort att hanteringen av avfallsskatten utvecklats till en stor administrativ börda. Skatt tas ut på allt som förs in på en avfallsanläggning, och avdrag medges för sådant som förs ut för annan behandling än deponering.

Det säger sig självt att alla befrielser och undantag i avfallsskattelagen gör att det går åt alldeles för mycket administrativa resurser både från de skattskyldiga och från Skattemyndigheten. Det är resurser som kunde ha använts till något annat än byråkrati. Nyligen presenterades en rapport gjord av revisionsbyrån Pricewaterhousecoopers. Den visar att avfallsskatten är en samhällsekonomisk förlustaffär. Enligt samma rapport är förlusten 30–40 miljoner kronor, ungefär detsamma som den direkta skatteintäk-

ten, vilket betyder att såväl den ekonomiska som den miljömässiga effekten av skatten är mycket tveksam.

Därför vore det mycket önskvärt att se över avfallsskatten. Min kollega från Socialdemokraterna, Sultan Kayhan, sa att hon inte är emot det så länge de intäkterna kommer in. Men eftersom det knappt kommer in några intäkter utan detta bara belastar företag med en massa regelkrångel, administrativa avgifter och så vidare borde det vara självklart att vi ser över lagen. Norge avskaffade med goda resultat sin avfallsskattelag för några år sedan. Vi skulle kunna titta på hur de har gjort och om det är ett bra exempel som vi kan kopiera. Eller så kan vi välja någon annan väg och utforma lagen på ett bättre sätt, så att den stimulerar till ökning av återvinningen och återanvändningen och minskning av avfallet.

Jag önskar fru talmannen en riktigt fin sommar. Samma önskning har jag till mina kollegor i skatteutskottet, till vårt kansli och till alla andra.
(Applåder)

Anf. 26 HELENA VILHELMSSON (C):

Fru talman! Vi har i dag att hantera ett förslag som har sin grund i flera olika miljöaspekter. Det är en aning komplicerad materia. Jag måste tillstå att jag har hanterat och lärt mig en del för mig tidigare obekanta kemiska begrepp när jag läst detta betänkande.

LSA, lagen om skatt på avfall, syftar bland annat till att styra avfall från deponi till mer miljösäkra sätt att hantera avfall. Enbart det som inte går att ta om hand på annat sätt ska deponeras. Som tur är går tekniken framåt, som vi har hört många andra säga här före mig. I dag minskar just det avfall som hamnar på deponi. Dessutom finns det resurser kvar att hämta i det material som tidigare deponerats. Här träffar dagens betänkande sitt första syfte, nämligen att utvinning av material och mineraler från nedlagda deponier ska underlättas. Detta kan göras vid exempelvis behov av sanering av gamla deponier eller för att just den marken behövs för andra ändamål. Om det vid en deponiåtervinning kvarstår material som återigen behöver deponeras ska det inte beskattas en gång till, och för det material som kan återanvändas ska skatten återbetalas.

Fru talman! När LSA infördes föreslogs en skattebefrielse för vissa avfallsslag, huvudsakligen branschspecifikt industriavfall. Utgångspunkten då var att det för dessa avfallsslag och behandlingsmetoder inte fanns något miljösäkrare alternativ till deponering under en överskådlig tid. Det bedömdes inte heller finnas möjligheter att minska mängderna genom andra processer, andra val av råvaror och så vidare. En avfallsskatt på detta avfall skulle därmed sakna styreffekt.

Om nya miljövänligare alternativ till deponering tas fram ingår undantagen och avdragen inte längre som en grund för skattebefrielse. Om materialet ändå hamnar på deponi sker det beskattning via LSA. I förslaget omfattas exempelvis returfiberavfall inte längre av skattebefrielse, eftersom det är mycket bättre att till exempel förbränna det avfallet än att deponera det.

Fru talman! Det här har goda syften. Man ska inte deponera sådant som kan återanvändas, och man ska gynna återvinning av deponier. Frågan är om förslagen tjänar sitt syfte på bästa sätt. Kan man gynna återvinningen av deponier på ett ännu bättre sätt?

Prot. 2019/20:141

17 juni

-----

*Vissa ändringar i
avfallsskattelagen*

I betänkandet resoneras om att det är svårt med gränsdragning för vad som är gammalt och nytt avfall. Det kan leda till att företag underlåter att betala avfallsskatt för det som ska beskattas. Jag hör till dem som tror att företag inte vill fuska utan att de vill göra rätt för sig bara det är enkelt och tydligt.

Jag vill avsluta mitt anförande med att till stora delar instämma i Moderaternas särskilda yttrande om att avfallsskattelagen precis som skattesystemet i stort behöver ses över för att fungera optimalt. Minskade behov, fungerande styreffekter och inte minst administrativa kostnader för myndigheter talar för att en översyn behövs. Med det sagt tänker jag inte nyttja mer än tre och en halv minut av mina föränmälda åtta minuters talartid.

Jag avslutar med att yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet. Jag tackar mina kollegor i utskottet, alla övriga ledamöter och samtlig personal för ett fantastiskt jobb. Det har varit ett mycket roligt och annorlunda riksdagsår. Tack, och trevlig sommar!

Anf. 27 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru talman! Jag vill yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet. Det är bra att omotiverade undantag som hindrar en cirkulär ekonomi avslutas.

Jag vill passa på att bredda diskussionen även till utvinningen av naturresurser och material. Det är just utvinningen och bearbetningen som står för ungefär 90 procent av förlusten av biologisk mångfald. Det är också runt 50 procent av klimatpåverkan som kan finnas i det stadiet.

Av allt avfall i Sverige kommer ca 4 miljoner ton avfall från hushåll. Det kan jämföras med 110 miljoner ton avfall från gruvbrytningen. Det sistnämnda är det som är befriat från deponiskatten eller avfallsskatten. Det är viktigt att nämna den faktorn. Det visar på hur skevt det är.

Vi vågar inte beskatta själva uttaget och utvinningen. Det finns även beräkningar som visar att metall från ett ton bottenaska kan ersätta sex ton gruvavfall. Vi måste behålla helhetsbilden och våga ratta på olika ställen i hela kedjan om vi ska kunna få en cirkulär och giftfri ekonomi.

Vi har också mineralavgiften i Sverige som ligger på skämmiga 2 promille. Den är internationellt sett väldigt låg. Det finns inga krav på att gruvföretag ska kunna ta ekonomiskt ansvar vid oföretsebara händelser och återställa marken efter sådana, utan det läggs på skattebetalarna.

Jag vill därför poängtera hur viktigt det är att vi lägger skatten även vid själva uttaget. Vi måste kunna göra rätt från början. Vi måste fortsätta att plocka fram incitament för giftfria cirkulära system och satsa på produkt-design, forskning och pilotprojekt.

Det är egentligen bara de tilläggen jag vill göra till debatten. Som min kollega nämnde är det en ganska komplicerad text. Jag tänker inte försöka att upprepa den.

Fru talman! Jag säger i stället tack till mina utskottskollegor, alla riksdagsledamöter och all personal. Jag önskar er alla en trevlig sommar!

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 16.)

Civilutskottets betänkande 2019/20:CU24
Riksrevisionens rapport om konsumentskyddet på det finansiella området
(skr. 2019/20:128)
föredrogs.

-----
*Riksrevisionens
rapport om konsument-
skyddet på det finansi-
ella området*

Anf. 28 ROGER HEDLUND (SD):

Fru talman! I dag står jag här i stället för Angelica Lundberg på grund av rådande situation och ska därmed läsa upp hennes anförande i debatten.

I dag debatterar vi regeringens skrivelse med anledning av *Riksrevisionens rapport om konsumentskyddet på det finansiella området*. Jag vill börja med att yrka bifall till reservationen.

I rapporten redovisar Riksrevisionen sin granskning av statens tillsyn kopplat till konsumentskyddande regelverk. Granskningens syfte har varit att undersöka om regeringen, Finansinspektionen och Konsumentverket har skapat förutsättningar för att tillsynen ska kunna bidra till ett högt konsumentskydd inom området.

Riksrevisionen konstaterar i rapporten att trots att förutsättningarna stärkts för ett högt konsumentskydd på den finansiella marknaden sedan den senaste granskningen upplever konsumenterna att problemen ökar. Det är inte lätt att vara konsument i dag, och det finns mycket kvar för regeringen att göra för att uppnå ett fullgott konsumentskydd.

Åtgärder som skulle underlätta för konsumenterna är till exempel bättre ursprungsmärkning och innehållsförteckningar, särskilt konsumentskydd för barn och unga i den digitala världen och skärpta regler vid telefonförsäljning.

Ytterligare åtgärder som skulle förbättra för konsumenterna är möjligheten för myndigheter att dela information med varandra. Med dagens regelverk sätter sekretessreglerna många gånger stopp för den typen av informationsutbyte, vilket är olyckligt.

Reglerna om sekretess finns till för att skydda den enskildes uppgifter gentemot det allmänna och ska inte utgöra hinder för informationsutbyte mellan myndigheter.

Riksrevisionen konstaterar också i sin rapport att offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) sätter vissa hinder för ett effektivt informationsutbyte mellan de myndigheter som omfattas av granskningen.

Det är därför angeläget att regeringen snarast tillsätter en utredning för att se över hur sekretessbestämmelserna kan förändras för att underlätta informationsutbyte mellan myndigheter samtidigt som den enskilde är skyddad.

Anf. 29 SANNE LENNSTRÖM (S):

Fru talman! I dag debatterar vi civilutskottets betänkande 24 om Riksrevisionens rapport om statens tillsyn och konsumentskydd på det finansiella området. Jag vill inledningsvis yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet och att rapporten läggs till handlingarna.

Finansiella produkter och tjänster är något som används av i princip alla i samhället. Utan effektiva lösningar för sparande, lån och försäkringar skulle det moderna samhället inte fungera.

Utbudet av finansiella tjänster är stort. Konsumenterna upplever det ofta som komplicerat att välja rätt. Konsumenten har ett väldigt stort kunskapsunderläge gentemot säljaren av finansiella tjänster.

I rapporten från Riksrevisionen granskas regeringens, Finansinspektionens och Konsumentverkets arbete med det konsumentskyddande regelverket kring dessa frågor.

Det finns synpunkter som har riktats till myndigheterna och regeringen. Jag tänker främst fokusera på regeringens synpunkter och bedömningar av Riksrevisionens iakttagelser i rapporten.

Regeringens generella mål för konsumentpolitiken är väl fungerande konsumentmarknader och en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar situation för konsumenterna.

Ett högt skydd på det finansiella området är en viktig fråga för regeringspartierna. Det är glädjande att Riksrevisionen kan se att flera framsteg har gjorts. Styrningen har gjorts tydligare, granskningen har förbättrats och rapporteringen till riksdagen har också ökat.

Rapporten nämner såklart även klagomål och att dessa kan ha sin grund i olika saker. Det gäller till exempel bankernas öppettider, kortbetalningar, teknisk service och annat. Andra synpunkter gäller sådant som rör myndigheterna och regeringen.

Fru talman! Det finns ett antal problem inom regeringens ansvarsområde som Riksrevisionen anser behöver ses över. Det nämns bland annat statistik som visar på ett ökande antal ansökningar om betalningsförelägganden från finansiella företag. Detta visar på vikten av effektiv tillsyn och samarbete mellan Finansinspektionen och Konsumentverket så att bestämmelserna i konsumentkreditlagen följs.

Regeringen ser allvarligt på denna utveckling med betalningsförelägganden och har därför vidtagit åtgärder för att skärpa lagstiftningen om marknadsföring av kreditalternativ vid e-handel. När du handlar via nätet ska kreditalternativet inte komma upp överst, och det ska heller inte vara ikryssat i förväg.

För att stärka konsumentskyddet har regeringen även vidtagit andra åtgärder. Man har remitterat en promemoria om stärkt konsumentskydd på inlåningsmarknaden. Ny lagstiftning har införts för försäkringsföretagens uttag av avgifter vid återköp och flytt av individuella personförsäkringar, och en ny reglering för tjänstepensionsföretag har införts.

Ett annat problemområde som har funnits är konsumentskydd inom premiepensionssystemet. Här har det under en lång tid funnits brister, enligt Pensionsmyndigheten, och det har förekommit både olagliga och olämpliga aktiviteter på området. Flera åtgärder har vidtagits i närtid för att få bukt med det här problemet.

Telefonförsäljning och marknadsföring av fonder och tjänster kopplade till premiepensionsområdet har förbjudits sedan den 1 juli 2018. Telefonförsäljningen hade varit en så stor källa till problem att synpunkter och klagomål till Pensionsmyndigheten gick ned med 38 procent efter att detta införts.

Kraven på de fonder som deltar på fondtorget har också höjts betydligt, och samarbetsavtalen har blivit mer omfattande. Pensionsmyndigheten har dessutom numera en löpande uppföljning av bolagens efterlevnad av kraven.

Dessa förändringar har genomförts för att skapa ett tryggt och hållbart premiepensionssystem i väntan på att ett nytt regelverk med ett fondtorg finns på plats. Riksrevisionen bedömer att de åtgärder som har vidtagits väsentligt har stärkt konsumentskyddet på detta område. Det skulle kunna förbättras ännu mer, men då gäller det faktorer som ligger utom svenska myndigheters kontroll.

Regeringspartierna är överens med Riksrevisionen om att det krävs tydligare krav inom EU-samarbetet. Krav på att tillsynen bedrivs effektivt i alla medlemsstater skulle kunna förbättra konsumentskyddet ännu mer.

Fru talman! I betänkandet finns en reservation om att offentlighets- och sekretesslagen innebär vissa hinder för en effektiv samverkan mellan myndigheter. Frågan nämns i rapporten, och regeringspartierna instämmer i Riksrevisionens bedömning av problematiken.

Regeringen har redan beslutat om vissa förordningsändringar till Finansinspektionen och Konsumentverket för att komma till rätta med problemet. Den 1 juni 2018 inkom också en myndighetsgemensam rapport om hur man ska samverka och lämna ut uppgifter mellan respektive myndigheter. Denna rapport ligger nu till grund för arbetet med att förbättra reglerna kring sekretess och offentlighet på området.

Frågan beredes just nu inom Regeringskansliet, och eftersom frågan är under beredning ställer varken jag eller utskottet oss bakom motionen och reservationen.

Med detta sagt vill jag önska fru talmannen och riksdagens ledamöter en trevlig sommar.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 16.)

§ 13 Riksrevisionens rapporter om stödet till kommuner för ökat bostadsbyggande och om stöd till renovering och energieffektivisering

Civilutskottets betänkande 2019/20:CU25

Riksrevisionens rapporter om stödet till kommuner för ökat bostadsbyggande och om stöd till renovering och energieffektivisering (skr. 2019/20:40 och skr. 2019/20:71)

föredrogs.

Anf. 30 ROGER HEDLUND (SD):

Fru talman! Riksrevisionens rapport *Stödet till kommuner för ökat bostadsbyggande* innehåller omfattande kritik, och vi delar den kritik som har framförts kring stöden. Det har saknats tydliga riktlinjer och återkoppling kring effekter av det stöd som har delats ut från staten.

Trots dessa brister har vi sett ett fortsatt stöd, den så kallade byggbonusen, under både 2017 och 2018 efter att stödet infördes 2016. Trots kritiken har regeringen valt att lägga Riksrevisionens rapport till handlingarna utan utvärdering. Vi anser att det är problematiskt, eftersom det handlar om så stora summor i statens budget och man behöver dra lärdom av effekterna.

*Riksrevisionens
rapporter om stödet till
kommuner för ökat bo-
stadsbyggande och om
stöd till renovering och
energieffektivisering*

Byggbonusen kom till som en del av migrationsöverenskommelsen mellan regeringen och dåvarande Alliansen. Det är det som ligger till grund för dessa insatser från staten. Det är väl också anledningen till att Sverigedemokraterna i dag står här ensamma i kammaren och debatterar denna byggbonus med regeringen och Socialdemokraterna.

Det har varit ett omfattande stöd till bostäder riktade till nyanlända migranter i Sverige, i förhållande till anslagen i utgiftsområde 18 som handlar om bostadspolitik.

Riksrevisionen noterar samtidigt i rapporten att bostadsbyggandet inte har varit tillräckligt, trots de insatser som har gjorts på området. Många svaga grupper, unga som äldre födda i Sverige, har förbisetts i dessa insatser från regeringen. Mycket lite har gjorts för att ordna bostadsförsörjning för dessa grupper på bostadsmarknaden.

Vi har under lång tid sett att befolkningen ökar kraftigt utan att bostadsbyggandet följer med. Hade man valt att se dessa problem i ett tidigare skede hade man kanske kunnat se till att unga inte tvingades bo hemma utan möjlighet att flytta hemifrån och komma in i vuxenlivet. Man kanske inte hade varit tvungen att avstå från till exempel familjebildning, och man hade kanske sluppit välja att bilda familj under trångbodda förhållanden.

I sin iver att rädda ansiktet angående den havererade migrationspolitiken införde regeringen denna byggbonus. Stödet har anpassats enligt en fördelning som anger att 60 procent av stödet ska gå till de kommuner som har tagit emot en större andel migranter. Det finns alltså en koppling till anvisningslagen, eller bosättningslagen – vad man nu vill kalla den. De som tar emot en högre andel migranter får också ett högre stöd. Man fördelar alltså stödet utifrån kvoterna i anvisningslagen som infördes den 1 mars 2016.

Utifrån det kan man i slutet av november få tilldelat en summa från staten i form av byggbonus. Detta har enligt rapporten försvårat budgetprocessen för kommunerna att kunna anpassa sig och använda stödet, vilket är en av orsakerna till att man inte har kunnat få så stor effekt av detta stöd från staten. Problemen är med andra ord flera.

Ett annat problem är att inte alla kommuner har haft möjlighet att ta del av stödet i samma utsträckning. Oavsett om det handlar om inflyttning till kommunen från andra delar av Sverige eller inflyttning av personer som är födda i ett annat land, alltså nyanlända migranter, anser vi att ett stöd för bostadsbyggande ska gå till alla kommuner.

Vi har trots allt väldigt många tillväxtkommuner och tillväxtregioner som är i behov av fler bostäder men som i dag har problem när det gäller tillväxten. Företag som behöver expandera och som behöver kompetens har nämligen inte möjlighet att rekrytera på grund av den stora bostadsbristen.

Det här är såklart ett allvarligt problem, och vi menar att alla ska ha samma möjlighet att ta del av byggbonusen. Detta har regeringen inte möjliggjort för alla kommuner på grund av att det är anpassat efter hur många migranter en kommun har tagit emot.

Detta är alltså totalt kontraproduktivt när det gäller att skapa jobb och förutsättningar i integrationssyfte. Jag förstår inte hur man har kunnat komma fram till den här lösningen. Vi delar Riksrevisionens bedömning.

Sverigedemokraterna anser att regeringen bör utreda hur anslaget används, vilka kommuner som har kunnat ta del av det och vad anslagen har använts till.

Vi menar också att stödet ska utredas för att dra lärdom inför framtida utformning av stödet, vidare att stödet ska samordnas med kommunernas planerings- och budgetprocess samt att återrapporteringskrav och uppföljning bör ses över. Vi menar också att stödet inte ska föranleda att migranter ges förtur på bostadsmarknaden.

Med de orden, fru talman, vill jag yrka bifall till Sverigedemokraternas reservation i betänkandet.

Anf. 31 JOHAN LÖFSTRAND (S):

Fru talman! Vi ska i dag debattera civilutskottets betänkande nr 25. I betänkandet behandlas två skrivelser från regeringen. Den ena skrivelsen gäller Riksrevisionens rapport om stödet till kommuner för ökat bostadsbyggande, och den andra skrivelsen gäller Riksrevisionens rapport om stöd till renovering och energieffektivisering.

I betänkandet finns en reservation från Sverigedemokraterna. Jag vill börja med att yrka bifall till förslaget i betänkandet.

Fru talman! I den del som rör stödet till energieffektiviseringar finns inga motioner eller reservationer, men jag vill ändå börja med att kommentera skrivelsen. Det finns i dag ett stort behov av renovering och energieffektivisering av det stora beståndet av flerfamiljshus. Renoveringsbehovet är extra stort i utsatta stadsdelar runt om i landet. Detta problem måste politiken adressera. Problemet har funnits under en längre tid, och det är ett av skälen till att den förra regeringen processade fram ett stöd för att på så sätt stimulera ökad upprustning.

Riksrevisionens övergripande slutsats är att stödet till renovering och energieffektivisering inte har varit ändamålsenligt utformat för att på ett effektivt sätt kunna bidra till de bostads- och energipolitiska målen. Man säger bland annat att stödet har varit administrativt krångligt. Regeringen och jag själv instämmer delvis i Riksrevisionens iakttagelser, och vi konstaterar att sökmodellen och stödet i viss utsträckning har varit krångligt. Men vi kan också konstatera att någon form av upprustningsstöd är nödvändigt.

Det råder fortfarande ett oerhört stort renoverings- och upprustningsbehov i beståndet i dag. Vi kan se att man runt om i landet inte klarar av att rusta upp de bostäder som finns. Det är viktigt att vi politiker på nationell nivå ändå ser behovet av upprustning så att alla människor får möjlighet till en god bostad.

Om vi tittar runt om i landet i dag kan vi se att det skiljer sig oerhört mycket mellan kommuner. På vissa ställen är det en blomstrande bostadsmarknad där bostäder är lätta att renovera och där kalkylerna går ihop. På andra ställen ser vi att bostadsbeståndet förfaller. Detta är ett ansvar som vi politiker måste ta.

Inom vissa städer och vissa storstadsregioner kan vi se samma utmaningar. Det finns stadsdelar där bostäder inte renoveras, och där måste vi hitta politiska verktyg för att få igång renoveringarna. Det är viktigt att alla politiker anammar dessa utmaningar. Diskussionen om någon typ av stimulans framgent är nödvändig, även om jag tror att det är viktigt att dra lärdom av Riksrevisionens rapport.

Fru talman! Riksrevisionens andra rapport som tas upp i betänkandet behandlar stödet till kommuner för ökat bostadsbyggande. Riksrevisionens övergripande slutsatser är att stödet inte på ett effektivt sätt har stimulerat ett ökat bostadsbyggande generellt eller i de kommuner som har tagit emot nyanlända.

Även här instämmer regeringen i Riksrevisionens iakttagelser om att stödet har varit svårt att följa upp, att det har varit svårt att utvärdera och att det har varit svårt att se om det verkligen har stimulerat bostadsbyggandet överallt bland de kommuner som har fått stödet. Men även här framhåller regeringen, och jag, att stödet faktiskt hade betydelse. Skälet till att den så kallade byggbonusen, stödet, infördes var att regeringen tillsammans med Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna landade i att det behövdes ett stöd till de kommuner som tog ett extra stort ansvar under migrationskrisen.

Jag vill också framhålla att det stöd som fanns i stor utsträckning har haft effekt på ett antal olika områden. En av de tydligaste effekterna är att många kommuner i dag har en bostadsförsörjningsplan. Det var ett krav för att få söka stödet. En bostadsförsörjningsplan är ett oerhört viktigt dokument för kommuner som kanske inte har så hög inflyttning men som ändå vill vara framsynta i en framtida utvidgning, och det är extra viktigt i de kommuner där det finns en oerhört aktiv bostadspolitik.

Jag tror att fler kommuner framgent skulle må bra av att på sina kommunfullmäktigemöten föra en aktiv diskussion om hur man ska hantera sin bostadsförsörjning.

Låt oss titta på hur bostadsförsörjningen ser ut runt om i landet. Jag kan konstatera att det skiljer sig oerhört mycket mellan olika kommuner. Vissa kommuner tar ett stort ansvar. Det gjorde man innan stödet fanns, det gjorde man under den tid stödet fanns och det gör man även nu efter det att stödet har avvecklats. De kommunerna ska på olika sätt premieras för att de tar ett ansvar för sina medborgare så att de ska få en god bostad. Samtidigt kan vi se andra kommuner som inte tar ett ansvar i bostadsförsörjningsfrågorna. Här hoppas jag att vi i kammaren under hösten gemensamt kan resonera om hur vi ska se till att alla kommuner tar ett ansvar för att människor ska ha en god bostad i hela vårt avlånga land.

Med de orden vill jag tacka fru talmannen och övriga ledamöter i kammaren och önska er en trevlig sommar.

(Applåder)

Anf. 32 ROGER HEDLUND (SD) replik:

Fru talman! Jag tackar för Johan Löfstrands inlägg i debatten.

I budgetpropositionen för 2017 framgår följande om vad regeringen anser om satsningen: Bosättningslagen innebär en stor utmaning för många kommuner med tanke på det stora antalet nyanlända och den rådande bostadssituationen. Mot den bakgrunden ser man ett behov av att stödja kommunerna i deras arbete med att ordna bostäder till nyanlända. Därför har man bland annat beslutat om en bonus till kommuner som bygger nya bostäder och tar emot nyanlända.

Varför väljer regeringen att prioritera bostäder till migranter före svenska medborgare?

Anf. 33 JOHAN LÖFSTRAND (S) replik:

Fru talman! Roger Hedlund frågar mig varför regeringen prioriterar att ge pengar till de kommuner som bygger bostäder och till de kommuner som har tagit emot många nyanlända.

Jo, vi är väl medvetna om att Sverige under dessa år hade en stor migration. För att klara den utmaningen gjorde vi en bred politisk överenskommelse där flera partier tog ansvar för en gemensam migrationspolitik. Vi såg också till att ha ett system som gjorde att alla som kom hit skulle få en god bostad.

För att hantera detta behövde vi kommuner som tog ett ansvar. Bosättningslagen var ett sätt att få kommuner att ta ansvaret, men jag vill att fler kommuner ska anamma ansvaret och ha någon form av bostadsförsörjning för alla. Därför införde regeringen denna stimulans. Den var beroende av hur många bostäder som byggdes och om kommunen tog emot en större andel nyanlända.

Jag tycker att det är helt rimligt att de kommuner som tog ett extra stort ansvar under den perioden också kunde få den extra stimulansen. Hur kommunerna sedan använder stimulansen har ju varierat ganska mycket, och det är det som Riksrevisionen kritiserar.

Jag tror att de flesta kommuner som fick denna stimulans använde den till att bygga nya bostäder, och de nya bostäderna gick inte i särskilt stor utsträckning till nyanlända. Men det skapade fler bostäder som människor kunde efterfråga i respektive kommun.

Anf. 34 ROGER HEDLUND (SD) replik:

Fru talman! I budgetpropositionen står det uttryckligen ”att stödja kommunerna i deras arbete med att ordna bosättning till nyanlända”. Man menar alltså att det här anslaget på 1 miljard kronor ska gå till att ordna bostäder till nyanlända. Det ska alltså inte gå till att ordna bostäder i generell syfte till alla de svenskar, alla de invånare i Sverige, som i dag lider av den bostadsbrist som vi ser i landet.

År 2016 exempelvis avsattes 5 miljarder kronor till bostadspolitiskt stöd av regeringen, varav 1 miljard var till att ordna bosättning till nyanlända. Det visar på regeringens prioritering när det gäller bostadspolitiken och vilka grupper som är de viktiga grupperna inom bostadspolitiken.

Frågan är också hur kommunerna har tolkat denna budgetskrivning. Har det inneburit att man menar att vi måste ordna fram bostäder här – med hänvisning också till anvisningslagen, som i praktiken är en bostadsgaranti för migranter? Har man ordnat förtur i bostadskön? Har man höjt hyresbidragen för att möjliggöra tillgång till nyproducerade bostäder? Det vet vi inte eftersom regeringen inte tänker utreda hur denna byggbonus har använts.

Jag tycker att det är allvarligt att vi inte får reda på hur kommunerna faktiskt har använt de här pengarna med tanke på vad regeringen skriver i propositionen: ”att stödja kommunerna i deras arbete med att ordna bosättning till nyanlända” – alltså inte ordna bosättning till svenska medborgare som saknar bostad på grund av den bostadsbrist vi ser i dag.

Anf. 35 JOHAN LÖFSTRAND (S) replik:

Fru talman! Roger Hedlund frågar mig om syftet med lagen var att kommunerna skulle ordna bostäder åt nyanlända.

Prot. 2019/20:141
17 juni

-----
*Riksrevisionens
rapporter om stödet till
kommuner för ökat bo-
stadsbyggande och om
stöd till renovering och
energieffektivisering*

Ja, anvisningslagen byggde ju på att kommunerna skulle ta ansvar så att fler individer runt om i det här landet fick tak över huvudet. Det fanns alltså ett sådant syfte. Det tror jag är jätteviktigt att påpeka. Vi ville att alla kommuner skulle ta ansvar i den kris som Sverige befann sig i då.

Men om man tittar på utformningen av kommunbonusen ser man att den hade väldigt lite att göra med att skapa och ordna bostäder. Kommunbonusen fördelades, precis som Roger Hedlund beskrev tidigare, utifrån hur många bostäder som byggdes och hur många nyanlända som kommunen tog emot. Men hur pengarna sedan användes fick kommunen själv välja. De användes i stor utsträckning för att hjälpa till i nybyggnadsprojekt, och jag tror att väldigt få av de nya bostäderna gick till nyanlända. De blev i stället en del av den allmänna stocken.

På ett sätt har Roger Hedlund alltså rätt – kommunerna har tagit stort ansvar och gett många nyanlända bostäder. Men kommunbonusen har inte skapat bostäder specifikt för den gruppen, utan den har skapat fler bostäder i hela kommunen.

Avslutningsvis vill jag konstatera att de stöd som regeringen har lagt fram och som nu finns för byggandet av nya hyresrätter inte stöds av Sverigedemokraterna.

Jag skulle bli glad över att så småningom få se hur Sverigedemokraternas bostadspolitik för att faktiskt främja fler bostäder för vanliga människor ser ut. Men den debatten återkommer vi säkert till i höst.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under § 16.)

*En ny lag om tillfälliga
smittskyddsåtgärder på
serveringsställen*

§ 14 En ny lag om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen

Socialutskottets betänkande 2019/20:SoU25

En ny lag om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen (prop. 2019/20:172)
föredrogs.

Kammaren biföll utskottets förslag att ärendet fick avgöras trots att det varit tillgängligt kortare tid än två vardagar före den dag då det skulle behandlas.

Anf. 36 ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Fru talman! Det är dags att diskutera ett förslag som kommit ganska snabbt. Det är nödvändigt att vi också agerar snabbt, då vi befinner oss i en pandemi. Det är ett förslag från regeringen om en ny lag om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen.

Som vi kristdemokrater uppfattar det är detta en nödvändig åtgärd för att kunna klara av situationen nu när restriktionerna mildras. Låt mig börja i den änden.

Vi har vid tidigare tillfällen i skrivelser till statsministern lyft fram att den dag vi behöver lätta på restriktionerna på något sätt behöver politiken vara där och avgöra vilket alternativ vi väljer, för oavsett om vi väljer att minska på restriktionerna eller behålla dem får det konsekvenser. Det får konsekvenser för enskilda, för företag och för vården. Därför måste det till ett politiskt ställningstagande vilket man väljer. Regeringen valde nu att på egen hand bestämma om att mildra restriktionerna, en svår balansgång.

Jag tror att det är rimligt att se att människor behöver få en chans att vara ute lite mer och kanske resa något inom landet och på det sättet känna att de får lite mer tid för återhämtning och avkoppling. Samtidigt vet vi att det innebär en risk för hälso- och sjukvården. Skulle smittan ta fart därför att vi inte klarar av att hålla avstånd och undvika trängsel, då står vi där igen i en oerhört svår situation.

Det är viktigt att allt vi gör nu leder till att vi kan minska trängsel och därmed minska risken för smitta så att vi klarar pandemins utgång på ett bra sätt. Ingen av oss vet ju om kurvan kommer att fortsätta gå nedåt eller om den kommer att gå uppåt igen.

Än så länge är det ju så att i väntan på ett vaccin är fysisk distansering vårt enda sätt att skydda oss mot smittan. Det är förmodligen det säkraste sättet vid sidan av vaccin, och därför är den här lagen nödvändig. Vi måste ha tillsyn över serveringsställen så att vi kan hjälpas åt och veta vilka regler som gäller när man anordnar servering och hur vi ska göra för att minska risken för trängsel – detta till skydd både för dem som arbetar där och för dem som är gäster.

Regeringens förslag är på många sätt bra, men Kristdemokraternas uppfattning är att det behöver kompletteras.

Därför vill jag ställa mig bakom reservation nr 2. Den handlar om att det behöver tydliggöras vilka bedömningsgrunder man ska ha vid tillsyn och när man utformar föreskrifter. Det kommer ju att vara avgörande för alla som anordnar servering och ansvarar för serveringstillfället att de vet vad som gäller, att de får goda råd från myndigheterna och att råden är applicerbara på verksamheten så att tillsynen blir likvärdig över hela landet. Även om regeringen efter remissen har gjort några justeringar i propositionen menar vi kristdemokrater att detta behöver förtydligas ytterligare. Man måste också säkerställa att smittskyddet finns där som ett stöd i arbetet så att det sker på bästa sätt.

Jag vill i sammanhanget nämna en annan sak, nämligen att vi skulle behöva en motsvarande lag för andra verksamheter. Det finns inte med i detta förslag från regeringen, men det vore klokt om regeringen återkom med liknande riktlinjer för andra verksamheter där det finns risk att trängsel uppstår, till exempel vid färjelägen, i kollektivtrafiken och på många andra platser. Alla försöker vi ju göra så gott vi kan när det gäller fysisk distansering, men vi behöver hjälp av föreskrifter som visar den som är ansvarig för verksamheten vad man ska göra och hur man gör det.

Med det yrkar jag bifall till reservation nr 2, men vi kristdemokrater står bakom även våra andra reservationer.

Anf. 37 CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Fru talman! Coronapandemin har påverkat samhället på många olika sätt. Ingen av oss kunde förutse hur världen skulle komma att förändras när de första rapporterna om corona började komma. Detta har inneburit

att vi inom en rad olika områden har fattat en rad beslut för att stötta sjukvård, näringsliv, företag, infrastruktur, enskilda människor och mycket annat.

Jag är, fru talman, stolt över att tillhöra ett parti som under hela denna kris varit konstruktivt när det gäller att identifiera svåra problem och hitta snabba lösningar på dessa. På det sättet har vi i många frågor drivit regeringen framför oss och varit en stark och konstruktiv opposition.

Fru talman! I dag hanterar kammaren en ny, tillfällig lag om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen. Ska vi fortsätta vara ett samhälle som litar på att varje individ tar ett stort ansvar måste ändå vissa kontrollfunktioner vara på plats om så inte sker.

Den som driver ett serveringsställe måste ansvara för att vidta vissa åtgärder för att hindra smittspridning av covid-19. I propositionen föreslås att den kommunala nämnd som ansvarar för miljö- och hälsoskyddet ska utöva tillsyn och få meddela de förelägganden och förbud som behövs för att lagen och föreskrifterna ska följas. Detta är befogenheter som man i dag saknar. En viktig del i detta är stödet från smittskyddsläkaren. Propositionen anger att nämnden vid behov ska kunna samråda med smittskyddsläkaren.

Vi moderater ställer oss bakom denna inriktning men anser att propositionen har några brister. Därför har vi skrivit en följdmotion, där vi påpekar dessa och lägger fram förslag till förbättringar.

Fru talman! Förslagen i propositionen innebär ett avsteg från ansvarsprincipen när det gäller att sköta hanteringen av smittskyddet under pandemier, det vill säga den princip som säger att den som ansvarar för en verksamhet under normala förhållanden också har ansvar under en kris.

Sverige har i dag 60 smittskyddsläkare. Som en jämförelse kan nämnas att Norge har 350 smittskyddsläkare. Sverige hade för att vara på motsvarande nivå behövt ha 700 smittskyddsläkare i stället för dagens 60. Detta är definitivt något att begrunda i framtida kommissioner och utvärderingar, på flera sätt.

Vi pekar i vår följdmotion på det betydande problem som detta antal innebär. Kommunerna besitter inte den sakkunskap om smittspridning och smittskydd som ansvarig smittskyddsläkare har. Vi moderater vill bland annat att regeringen noggrant säkerställer att smittskyddsläkarens kompetens, tillgänglighet och ansvar säkerställs bland annat genom kontinuerlig uppföljning av kommunernas kommande sätt att genomföra tillsynen.

Vi ställer oss också bakom Sveriges Kommuner och Regioners påpekande om att smittskyddsbedömningar inte ligger inom kommunens normala tillsyn och att ett tydligt stöd och tydliga bedömningsgrunder behöver finnas för detta, något som också min kollega Acko Ankarberg just lyfte.

Fru talman! Vi ser också ett behov av en tydligare definition av vad som är serveringsställen, ett tydliggörande av polisens befogenheter gällande verkställighet av beslut enligt denna tillfälliga lag samt av att det säkerställs att de ökade kostnader som denna lag innebär tas av staten. Regeringen måste säkerställa att kommunerna erhåller ersättning som motsvarar de faktiska kostnader som den nu utökade tillsynsverksamheten ger.

Med dessa tillägg, fru talman, ställer vi moderater oss bakom denna proposition. Vi står naturligtvis bakom alla våra reservationer men yrkar för tids vinnande bifall endast till reservation 1.

Jag vill passa på att önska fru talmannen och mina kollegor i utskottet trevlig midsommar.

Prot. 2019/20:141
17 juni

-----
*En ny lag om tillfälliga
smittskyddsåtgärder på
serveringsställen*

Anf. 38 ROGER HEDLUND (SD):

Fru talman! I normala tider skulle riksdagsledamot Per Ramhorn, som är ansvarig för dessa frågor, ha stått här. Med en reducerad riksdag har jag i stället äran att föredra detta.

Regeringen har med sin proposition *En ny lag om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen* föreslagit att den som driver ett serveringsställe ska vidta åtgärder för att minska spridning av covid-19. Regeringen föreslår också att kommunen ska se till att åtgärderna efterlevs och även ska utfärda förelägganden och förbud i de fall det är nödvändigt. Kommunen ska enligt propositionen kontakta en smittskyddsläkare då och där det behövs. Kommunerna får även viss hjälp av länsstyrelserna med information och råd och av Folkhälsomyndigheten när det gäller föreskrifter om smittskyddsåtgärder.

I Sverige har vi inte bara alldeles för långa vårdköer utan också stor brist på vårdpersonal. Det hade vi även före denna kris. Vi har sett att intresset för att arbeta med smittskydd ökat under våren, men det hjälper inte då det råder en betungande brist på smittskyddsläkare i Sverige.

Problemet med vårdköer och brist på personal är något som regeringen borde ha löst tidigare. Förslaget till ny lag om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen visar återigen på regeringens senfärdighet.

Sverigedemokraterna anser att detta förmodligen kommer att påverka kommunernas möjligheter att hantera uppgiften att se till att serveringsställets smittskyddsåtgärder efterlevs. Förslaget till ny lag om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen borde ha kommit bra mycket tidigare och haft ett mer omfattande helhetsgrepp.

Fru talman! Folkhälsomyndigheten har det samordnande ansvaret för smittskyddet, och smittskyddsläkaren har en viktig roll. Vi ser en poäng i att kommunerna tar ett större ansvar för tillsynen av serveringsställen, men det får aldrig glömmas bort att det är regeringen som är fortsatt högst ansvarig för den kommande processen och de ytterligare åtgärder som krävs framåt. Det är regeringen som ska säkerställa att tillsyn sker i tillräcklig omfattning för att kontrollera att serveringsställen vidtar nödvändiga åtgärder för att hindra smittspridning och att denna uppgift prioriteras av kommunerna. Det är av betydelse att tillsynsprocessen görs enklare, tydligare och effektivare.

Sverigedemokraterna är beredda att stå bakom regeringens förslag om ett tillfälligt avsteg från ansvarsprincipen när det gäller att sköta hanteringen av smittskyddet. Vi kan också se det relevanta med att flytta ansvaret för beslut i enskilda ärenden från smittskyddsläkaren till kommunen.

Fru talman! Jag vill dock återigen poängtera att det alltid är regeringen som har det yttersta ansvaret och att det är regeringen som ska säkerställa att smittskyddsläkaren har kompetens och är tillgänglig. Men regeringen ska också följa upp hur kommunerna genomför tillsynen.

Det är viktigt att det inte finns otydliga eller tveksamma formuleringar i lagtexten. Den som driver ett serveringsställe ska inte behöva fundera över hur lagen ska tolkas. Grundläggande är en tydlighet kring vilka serveringsställen som omfattas av tillämpningsområdet; annars faller lagen i fråga om rättssäkerhet men också förutsebarhet. En korvkiosk eller en

thaimatvagn med bord och stolar måste veta om de inkluderas i tillämpningsområdet eller inte.

Kommuner måste också kunna lita på att de får den hjälp och det stöd som de behöver av Polismyndigheten i samband med utövandet av tillsyn respektive verkställighet av beslut enligt lagen. Regeringen har utformat bestämmelsen så att Polismyndigheten endast har befogenhet att ge tillsynsmyndigheten tillträde till ett serveringsställe. Detta innebär att det saknas möjlighet för Polismyndigheten att bistå vid verkställighet av beslut. Sverigedemokraterna anser att man bör se över ifall Polismyndighetens befogenheter ska utvidgas så att man även kan bistå vid verkställighetsåtgärder.

Fru talman! I och med denna lag kommer kommunerna att få ytterligare uppdrag. Många kommuner går redan i dag på knäna på grund av statens överlastning på kommunerna inom många områden. Staten har lovat att ta extraordinära kostnader som avser regionernas och kommunernas insatser kring covid-19. Sverigedemokraterna förutsätter att regeringen håller sitt ord och att kommunerna i det här fallet får ersättning som motsvarar de faktiska kostnader som regeringens förslag föranleder.

Sverigedemokraterna står bakom samtliga våra reservationer men väljer att yrka bifall endast till reservation 3.

Anf. 39 DAG LARSSON (S):

Fru talman! Sveriges serveringsställen och krögare bidrar till att förhöja glädjen i Sverige. De bidrar genom att skapa en kultur där människor kan få mötas och umgås. De kan få sjunga tillsammans, ta ett glas öl tillsammans och kanske dricka ett glas vin. Jag önskar och hoppas att så många människor som möjligt ska få den möjligheten också denna sommar.

Men denna sommar kommer inte att bli som vanliga somrar. Den här sommaren har vi en pandemi att bekämpa. Vi måste ha Sveriges krögares och pubägares hjälp för att kunna hantera pandemin. Jag litat på att de flesta krögare har förnuft nog att förstå att det är en alldeles särskild situation som vi i Sverige befinner oss i för närvarande.

Fru talman! Jag kommer från pandemins centrum: Stockholm. Det händer ibland att folk kritiserar mig för att jag pratar alldeles för mycket om Stockholm, men jag tycker att man som stockholmare också ska prata lite grann utifrån sin hembygd. Vi i Stockholm är mycket hårt drabbade. Själv bor jag på Södermalm, som är Stockholms nöjescentrum, och jag kan se hur olika krögare på Södermalm har hanterat pandemin på helt olika vis.

När jag pratar med min mycket gode vän Mehmet, som driver ett serveringsställe i närheten av Götgatan och Ringvägen, är han djupt bekymrad. Han har varit tvungen att skicka hem merparten av sin personal. Hans restaurang är tom. Hans verksamhet blöder, rent ekonomiskt. Men Mehmet säger till mig att han samtidigt är glad över att Sverige inte har gått lika hårt fram som andra länder har gjort. Han får fortfarande ha sin restaurang öppen. Sedan hoppas Mehmet på att vi tillsammans ska kunna bekämpa pandemin och att vi ska kunna ta oss ur detta elände så att Mehmets verksamhet ska kunna blomstra igen.

På samma Södermalm, bara en kilometer längre norrut, på Folkungagatan, finns tre restauranger som trots upprepade uppmaningar från inspektörers sida valde att strunta i de regler och rekommendationer som

gäller i fråga om smittskydd. Det slutade med att smittskyddsläkaren i Stockholms län stängde de tre restaurangerna.

Skälet till att jag lyfter Mehmet och dessa tre restauranger är att detta vittnar om att det är vitt skilda restauratörer som driver verksamheter. Det finns de som är seriösa. Det finns de som tyvärr inte har folkvett, för att tala klarspråk.

Jag ser ett behov av att öka tillsynen nu i sommar. Det kommer att vara fler som reser runt. Det kommer att vara fler som vill ta sig ett glas öl på krogen. Då är det viktigt att vi har en tillsyn som fungerar. Verksamheten med smittskyddsläkare räcker inte till. I praktiken måste mycket av detta arbete utföras av kommunerna, och då tror jag att det är rimligt och riktigt att göra som regeringen föreslår: att tillfälligt under detta år stärka det kommunala ansvaret för denna fråga.

Det handlar om att bekämpa trängsel. Det handlar om att se till att folk inte äter eller dricker stående. Det handlar om att inte stå i barer.

Restaurangverksamheterna är till sin natur vitt skilda. Det finns alltifrån restauranger som finns i trädgårdar och i parker till restauranger som ligger i källare. Det är verksamheter av vitt skilda slag. Det gör det svårt att reglera detta område. Men jag gläds när jag ser att regeringen ändå för fram tankegångar och önskemål om att Folkhälsomyndigheten ska komma med ytterligare rekommendationer och tydliga rekommendationer. Jag tror också att det är klokt att det är Folkhälsomyndigheten som tar fram rekommendationerna, för de kan behöva ändras under resans lopp. Det vill jag ha sagt i detta sammanhang.

Restaurangbranschen är viktig, men restaurangbranschen och serveringsbranschen har ett särskilt stort ansvar att hjälpa till i denna svåra stund för Sverige.

Med dessa ord, fru talman, vill jag yrka bifall till utskottets förslag.

Anf. 40 SOFIA NILSSON (C):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka för den vackra och stämningsfulla minnesstund som vi tidigare hade här i kammaren för coronapandemins offer. Det kändes jättefint att få delta i den, så här på riksdagsårets sista dag.

Coronapandemin påverkar hela vårt samhälle. Alla måste ställa om. Alla måste ta sitt ansvar. Allt detta måste göras för att vi ska kunna minska smittspridningen och bekämpa viruset.

Vi kan konstatera att den här våren absolut inte har varit som vårar brukar vara. Inte minst har restauranger, barer och kaféer tvingats vidta en rad olika åtgärder för att kunna fortsätta att hålla öppet. Det handlar om att ta bort bufféserving, minska antalet sittplatser, glesa ut borden för att människor ska kunna hålla avstånd och ta bort barserving.

Jag vet att detta är en prövningens tid för alla, men tillsammans kan vi ta oss igenom detta. Alla dessa åtgärder vidtas i ett enda syfte: att minska smittspridningen och ingenting annat.

Men trängsel på krogar, kaféer och uteserveringar har förekommit trots att avstånd ska hållas. Bara bordsserving får förekomma, och barhäng har förbjudits under coronapandemin. Jag vet att alla gör väldigt stora insatser och på alla sätt och vis försöker göra rätt, men det är inte alltid så lätt.

Prot. 2019/20:141

17 juni

En ny lag om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen

Några serveringar har fått stänga, främst i storstäder, i avvaktan på att åtgärder vidtas. Det handlar exempelvis om att flytta isär bord och att släppa in färre gäster för att minska risken för smittspridning.

Ska vi klara detta tillsammans under kommande sommar och semester, då barer, restauranger och kaféer ofta är populära besöksmål, behöver vi förtydliga vem som har ansvar och vilka regler som gäller. Vi behöver även förenkla och effektivisera, så att det går smidigare och snabbare för den som äger och driver restaurangen, baren eller kaféet men även för den kommun som utövar tillsyn.

Hittills har kommunerna skött tillsynen över serveringsställen, medan regionens smittskyddsläkare har beslutat om tillfällig stängning om det har funnits anledning till det. Detta har kunnat dra ut på tiden, eftersom smittskyddsläkarna redan är hårt belastade av sina uppdrag inom sjukvården.

Enligt det nya lagförslaget, som regeringen nu lägger fram, får kommunerna som utövar tillsynen även befogenhet att meddela de förelägganden som krävs samt möjlighet att tillfälligt stänga ett serveringsställe som inte följer lagen eller föreskrifterna utan att koppla in smittskyddsläkaren.

Lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder föreslås gälla från och med den 1 juli och året ut.

Länsstyrelserna har fått uppdraget att ge kommunerna i respektive län stöd, råd och vägledning i detta arbete. Just uppdraget till länsstyrelserna tror jag är viktigt, eftersom kommunerna inte är vana vid att utföra denna typ av arbete. Det känns bra att länsstyrelserna ska kunna ge stöd och råd.

Jag hoppas att vi på detta sätt kommer att underlätta för både kommuner och näringsidkare när det gäller att ha en tydlig och bra kommunikation kring vilka regler som gäller och vilka åtgärder som behöver vidtas, så att man inte tvingas till så drastiska åtgärder som att stänga ställen.

Med detta vill jag tacka för allt arbete hitintills i utskottet. Vi har inte sommaruppehåll, utan vi fortsätter vårt arbete. Jag vill även säga tack till fru talmannen och yrka bifall till utskottets förslag.

Anf. 41 KARIN RÅGSJÖ (V):

Fru talman! Vintern och våren har varit en svår tid för många. Det har varit särskilt svårt för många krogar. Jag har besökt många krogar och pratat med krogägare. De är på gränsen till att klappa igen verksamheten. Det är ofta familjerestauranger – det ska man vara medveten om.

Då kan man fundera över om det som vi nu ska ta beslut om behövs. Det behövs. Jag ser fortfarande restauranger i Stockholm som inte följer de ganska enkla regler som man ska hålla sig till. Det handlar om att det ska vara avstånd mellan sällskapen, att beställningar ska göras vid borden, att det inte ska vara 300 personer på ett ställe där det ska vara max 50 personer och så vidare. Detta behövs alltså.

Fru talman! Precis som Dag Larsson sa ser det väldigt olika ut. Man kan inte se mellan fingrarna på de krogar som inte följer reglerna, för då blir det en osund konkurrens.

Covid-19 är en allmänfarlig och samhällsfarlig sjukdom. Det finns fortfarande en ganska begränsad information om viruset och om hur sjukdomen utvecklas och påverkas i olika sammanhang.

Det är viktigt att kunna agera långsiktigt nu och undvika att vi får en andra våg av smittspridning. Det ska vi inte ha, varken under sommaren eller under hösten. Det handlar om vad jag gör, vad ni gör, vad vi alla gör, vad barer gör och vad krogar gör. Allt för att minimera smittspridningen måste man göra. Det handlar ytterst om folkvett. Det är ett jättefint ord som jag tycker att vi ska återta, fru talman.

I dag är det i huvudsak kommunerna som utövar den faktiska kontrollen över att Folkhälsomyndighetens föreskrifter följs på serveringsställen. Det är också kommunerna som för en dialog med verksamheterna och serveringsställena. Om dessa inte fixar det som tillsynen säger kan ärendet föras vidare till regionens smittskyddsläkare. Så ser det ut nu

Den nuvarande organisationen inte är optimal. Det handlar om epidemins utbredning specifikt i sådana epicentrum som Stockholm, som har drabbats mycket hårt av pandemin. Vi behöver en reglering som kan förtydliga vilka smittskyddsåtgärder som ska vidtas och en hållbar tillsynsorganisation med muskler.

Självfallet är det den som driver ett serveringsställe som ansvarar för att vidta åtgärder för att förhindra spridning. Detta är tydligt. De föreskrifter som ska komma måste vara så tydliga som möjligt så att näringsidkarna vet vad de ska göra för att undvika smitta. Detta är oerhört viktigt.

Föreskrifterna kommer att omfatta olika typer av verksamheter. Det kan vara små kaféer eller stora restauranger med olika öppettider. Det är ofrånkomligt att kommunerna som tillsynsmyndighet i det enskilda fallet måste avgöra om de åtgärder som vidtagits är tillräckliga. Jag som har jobbat mycket i Stockholms kommunpolitik och varit nära serveringstillstånd och så vidare vet att kompetensen kommer att finnas på plats. Det är jag övertygad om.

Folkhälsomyndigheten ska ansvara för nationell tillsynsvägledning. Det är jättebra. Länsstyrelsen ska ge sådan tillsynsvägledning i länet. Det verkar vara en funktionell linje rakt ned. Vägledningen kan avlasta smittskyddsläkarna. Vi har inte 700 stycken. Efter pandemin kommer många förändringar att ske även när det gäller smittskyddsläkarnas antal, men just nu gäller det att springa i takt med tåget och hitta åtgärder som är funktionella.

Mot denna bakgrund yrkar jag bifall till utskottets förslag.

Som nästan sista talare denna mandatperiod vill jag också passa på att prata fyra timmar till om Vänsterpartiets politik. Nej, det ska jag förstås inte göra, fru talman, utan snarare önska mina kollegor i utskottet en hyfsat vilsam sommar. Vi har samtliga slitit jättehårt, och jag tror att vi behöver lite vila. Jag vill även tacka samtliga talmän för detta år. Det har funkade jättebra.

Jag vill också tacka alla som sliter i vården och hemtjänsten – alla som inte vet hur lång semester de kan få eller hur pandemin kan påverka just deras semester – för det jobb de har gjort. Om vi får råda blir det inte bara applåder, utan det blir också sjysta arbetsvillkor och bra löner.

Anf. 42 PERNILLA STÅLHAMMAR (MP):

Fru talman! Det har varit en tung och väldigt svår vår. I Sverige har nära 5 000 människor – nära och kära – fått sätta livet till i covid-19. I världen har nästan 440 000 människor dött.

Hela våren har vi jobbat dag och natt, inte minst i socialutskottet, med att göra allt vi kan för att krishantera vårt land och se till att så få som det bara går drabbas så hårt att de går bort. I dag flaggar riksdagen på halv stång, och allas vår talman Andreas Norlén höll ett mycket värdigt tal inför Sveriges riksdag och inför Sveriges befolkning för att hedra dem som har fått sätta livet till. Det var tårar i mångas ögon.

Herr talman! Det har varit en väldigt tung vår, olik alla andra. Vi har jobbat hemma. Vi har suttit i karantän. Vi har undvikit att träffa våra nära och kära. Vi har längtat och trängt efter mormor och barnbarn. Men vi har hållit distans för vår egen del och andras bästa för att vi kollektivt ska kunna stoppa pandemin, minska trycket på vården och, viktigast av allt, minska antalet personer som drabbas hårdast av pandemin.

Herr talman! Sommaren är här. Antalet inneliggande på IVA minskar. Regeringen har fattat beslut om att det är fritt fram att resa i vårt land. Men, mina vänner, detta betyder inte på något vis att faran är över. Vi måste fortsätta att hålla den fysiska distansen, inte den sociala, för den kan man sköta på annat vis. Men den fysiska distansen måste hållas.

Nu när Sverige och vissa delar av världen öppnar upp igen måste vi vidta åtgärder som underlättar för näringslivet att överleva under pandemin och för krögarna att kunna få sina besökare och som också underlättar för dem att hålla på de strikta regler som regeringen har satt upp när det gäller den fysiska distanseringen.

Det är därför viktigt att vi har fattat beslutet att kommunerna ska ha ansvar för att tillse att förordningarna vidmakthålls av näringsidkarna. Det är kommunerna som har detta ansvar i vanliga fall. Det är de som finns närmast krögarna och som har den insyn som de som sitter längre bort inte har. Det är också viktigt att kommunerna kan prata med smittskyddsläkare för att få den information som de tycker att de behöver för att fatta beslut. Men framför allt är det viktigt att vi kan hålla den fysiska distansen.

Herr talman! Pandemin tar inte sommarlov, så därför gör inte heller socialutskottet det. Jag vill ändå passa på att tacka mina kollegor i utskottet för ett gott samarbete. Vi har verkligen jobbat jättehårt under denna vår. Jag vill önska alla ett härligt och vilsamt sommarlov och en glad midsommar.

Med dessa ord yrkar jag bifall till utskottets förslag.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 16.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 12.47 på förslag av talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 13.00, då votering skulle äga rum.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 13.00.

2019/20:UbU23 Fjärrundervisning, distansundervisning och vissa frågor om entreprenad

Punkt 1 (Fjärrundervisning, distansundervisning och vissa frågor om entreprenad)

1. utskottet
2. res. 1 (M)

Votering:

34 för utskottet

11 för res. 1

10 avstod

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 5 C, 4 V, 3 KD, 3 L, 3 MP

För res. 1: 11 M

Avstod: 10 SD

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

Punkt 2 (Vissa frågor om fjärrundervisning)

1. utskottet
2. res. 5 (V)
3. res. 6 (KD)

Förberedande votering:

4 för res. 5

3 för res. 6

48 avstod

294 frånvarande

Kammaren biträdde res. 5.

Huvudvotering:

27 för utskottet

4 för res. 5

24 avstod

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 5 C, 3 L, 3 MP

För res. 5: 4 V

Avstod: 11 M, 10 SD, 3 KD

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

Punkt 3 (Vissa frågor om distansundervisning)

1. utskottet
2. res. 8 (SD)

Votering:

31 för utskottet

10 för res. 8

14 avstod

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Prot. 2019/20:141
17 juni

Partvis fördelning av rösterna:
För utskottet: 16 S, 5 C, 4 V, 3 L, 3 MP
För res. 8: 10 SD
Avstod: 11 M, 3 KD
Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

Punkt 4

Kammaren biföll utskottets förslag.

2019/20:UbU21 Riksrevisionens rapport om resurseffektivitet och produktivitet vid Sveriges lärosäten i nordisk jämförelse

Punkt 1

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 2 (Jämförelser av utbildningars kvalitet vid olika lärosäten)

1. utskottet

2. res. (M, SD, C, KD)

Votering:

26 för utskottet

29 för res.

294 frånvarande

Kammaren biföll res.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 4 V, 3 L, 3 MP

För res.: 11 M, 10 SD, 5 C, 3 KD

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

2019/20:CU22 Större komplementbyggnader

Kammaren biföll utskottets förslag.

§ 16 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

2019/20:FiU61 Extra ändringsbudget för 2020 – Förstärkt stöd till välfärd och företag, insatser mot smittspridning och andra åtgärder med anledning av coronaviruset

Punkt 1 (Extra ändringsbudget för 2020 – Förstärkt stöd till välfärd och företag, insatser mot smittspridning och andra åtgärder med anledning av coronaviruset)

1. utskottet

2. res. 1 (SD)

3. res. 2 (V)

4. res. 3 (KD)

Förberedande votering 1:

4 för res. 2

3 för res. 3

47 avstod

295 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Förberedande votering 2:

11 för res. 1

4 för res. 2

40 avstod

294 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

38 för utskottet

10 för res. 1

7 avstod

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 11 M, 5 C, 3 L, 3 MP

För res. 1: 10 SD

Avstod: 4 V, 3 KD

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

2019/20:FiU30 Årsredovisning för staten 2019

Kammaren biföll utskottets förslag.

2019/20:SkU19 Redovisning av skatteutgifter 2020

Kammaren biföll utskottets förslag.

2019/20:SkU24 Skatteförfarande och folkbokföring

Punkt 1 (Synliga skatter och avgifter)

1. utskottet

2. res. 1 (KD)

Votering:

52 för utskottet

3 för res. 1

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 11 M, 10 SD, 5 C, 4 V, 3 L, 3 MP

För res. 1: 3 KD

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

Punkt 9 (Personalliggare)

1. utskottet

2. res. 15 (C)

Votering:

25 för utskottet

5 för res. 15

25 avstod

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Prot. 2019/20:141
17 juni

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 16 S, 4 V, 2 L, 3 MP
För res. 15: 5 C
Avstod: 11 M, 10 SD, 3 KD, 1 L
Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -
Joar Forssell (L) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats ha avstätt från att rösta.

Punkt 14 (Folkbokföring m.m.)

1. utskottet
2. res. 23 (M)
3. res. 24 (SD)
4. res. 26 (L)
Förberedande votering 1:
10 för res. 24
3 för res. 26
42 avstod
294 frånvarande
Kammaren biträdde res. 24.
Förberedande votering 2:
11 för res. 23
10 för res. 24
34 avstod
294 frånvarande
Kammaren biträdde res. 23.
Huvudvotering:
28 för utskottet
11 för res. 23
15 avstod
295 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 16 S, 5 C, 4 V, 3 MP
För res. 23: 11 M
Avstod: 9 SD, 3 KD, 3 L
Frånvarande: 84 S, 59 M, 53 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

Punkt 18 (Personnummer och samordningsnummer)

1. utskottet
2. res. 30 (V)
Votering:
48 för utskottet
4 för res. 30
3 avstod
294 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 16 S, 11 M, 10 SD, 5 C, 3 L, 3 MP
För res. 30: 4 V
Avstod: 3 KD
Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

2019/20:SKU25 Vissa ändringar i avfallsskattelagen

Punkt 1

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 2 (Utredning)

1. utskottet

2. res. (KD)

Votering:

51 för utskottet

3 för res.

295 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 11 M, 9 SD, 5 C, 4 V, 3 L, 3 MP

För res.: 3 KD

Frånvarande: 84 S, 59 M, 53 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

2019/20:CU24 Riksrevisionens rapport om konsumentskyddet på det finansiella området

1. utskottet

2. res. (SD)

Votering:

45 för utskottet

10 för res.

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 11 M, 5 C, 4 V, 3 KD, 3 L, 3 MP

För res.: 10 SD

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

2019/20:CU25 Riksrevisionens rapporter om stödet till kommuner för ökat bostadsbyggande och om stöd till renovering och energieffektivisering

Punkt 1 (Riksrevisionens rapport om stödet till kommuner för ökat bostadsbyggande)

1. utskottet

2. res. (SD)

Votering:

45 för utskottet

10 för res.

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 11 M, 5 C, 4 V, 3 KD, 3 L, 3 MP

För res.: 10 SD

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

Punkt 2

Kammaren biföll utskottets förslag.

2019/20:SoU25 En ny lag om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen

Punkt 2 (Smittskyddsläkarnas ansvar)

1. utskottet
2. res. 1 (M, SD)

Votering:

34 för utskottet

21 för res. 1

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 5 C, 4 V, 3 KD, 3 L, 3 MP

För res. 1: 11 M, 10 SD

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

Punkt 3 (Tydliggörande av bedömningsgrunder vid tillsyn och närmare föreskrifter om rutiner)

1. utskottet
2. res. 2 (M, SD, KD)

Votering:

31 för utskottet

24 för res. 2

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 5 C, 4 V, 3 L, 3 MP

För res. 2: 11 M, 10 SD, 3 KD

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

Punkt 4 (Andra verksamheter där smittspridning kan ske)

1. utskottet
2. res. 3 (M, SD, KD)

Votering:

31 för utskottet

24 för res. 3

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 5 C, 4 V, 3 L, 3 MP

För res. 3: 11 M, 10 SD, 3 KD

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

Anf. 43 TALMANNEN:

Ärade ledamöter, både här i kammaren och runt om i Sverige! Vi har en vår som inte liknar någon annan bakom oss. De senaste månaderna har varit så dramatiska och händelsefyllda att det är lätt att glömma att när vi samlades här i januari var allting tämligen normalt. Utskottens arbete fortskred i planerad takt, och sammanträdena i kammaren gick planenligt. I februari kunde riksdagen stå värd för Ungdomens riksdag, och i början av mars genomförde vi en beredskapsövning inom ramen för Totalförsvarsövning 2020 där kammarens ledamöter ställdes inför ett fiktivt kris-scenario.

Kort därefter slog den verkliga coronakrisen till med full kraft. Plötsligt ekade Riksdagshuset, som normalt sjuder av liv, tomt och ödsligt. Nästan lika plötsligt blev Skype en omistlig följeslagare i vår arbetsvardag. Sedan länge planerade resor avbokades med kort varsel, och besök från när och fjärran ställdes in. Partiernas gruppleddare kom överens om att högst 55 ledamöter skulle vara på plats i kammaren vid votering, men alla riksdagens ledamöter har självklart fortsatt att vara i tjänst under hela denna period.

Utskotten ändrade arbetssätt, och många ledamöter började koppla upp sig till sammanträdena via telefon eller Skype. För att maximera det fysiska avståndet flyttade vi utskottens justeringssammanträden till först Skandiasalen och därefter Förstakammarsalen. Vissa av er har på torsdagsförmiddagarna tjänstgjort i kanske sex eller sju utskott i tät följd, med allt vad det innebär av planering, struktur och förberedelser.

Trots dessa olika förändringar och de stora utmaningar som vi har ställts inför som parlament och som land har riksdagen fortsatt att fullgöra sina viktiga uppgifter. Ärenden har fortsatt att beredas, debatter har hållits, beslut har fattats och utövningen av regeringsmakten har granskats.

Vi ska inom kort behandla den nionde extra ändringsbudgeten med krisåtgärder. Sammantaget har ett tjugofemtal snabbärenden relaterade till pandemin behandlats – många av dem efter mycket skyndsam handläggning. För att nämna ett bland många exempel kom en av de extra ändringsbudgetarna in till riksdagen den 17 mars, och riksdagen fattade beslut den 19 mars – bara två dagar senare.

Jag är full av beundran och tacksamhet över hur ni alla snabbt har funnit er till rätta i en ny verksamhet och i en ny verklighet och gjort er plikt mot vårt land. Alla har tagit sin del av ansvaret så att helheten har kunnat fungera.

Jag skrev i mitt påskbrev att finansutskottets ledamöter och tjänstemän är den här krisens ”unsung heroes”, och jag hoppas att ni andra inte tar illa upp om jag säger att jag tycker att det fortsatt ligger en hel del i det. Finansutskottet har som bekant sammanträtt så ofta och så länge att utskottet inte har kunnat inordnas i den övriga schemalaggningsplanen. Finansutskottet har haft en mycket tung arbetsbelastning.

Men även andra utskott har förstås haft en tung arbetsbörda. Vi fattade nyss beslut i ännu ett ärende från socialutskottet, som också har dragit ett tungt lass denna vår. Andra utskott har förstås också haft en stor arbetsbörda och haft att hantera både sina vanliga ärenden och ärenden relaterade till pandemin. Jag är mycket tacksam mot er alla.

Ärade ledamöter! Sedan tidigare har jag formulerat tre ledord för min talmanstid: demokratin, utskotten och långsiktigheten. Samtliga dessa områden och perspektiv har påverkats av coronakrisen.

Jag har flera gånger fått frågan om demokratin är hotad av coronapandemin. Mitt svar har varit att demokratin i vårt land inte är hotad. Riksdagen har visat sig bemästra denna prövning. Innehållet i riksdagsarbetet har varit i princip detsamma. Uppgifterna har varit desamma, men formerna har ändrats.

Det är mycket viktigt att riksdagen har kunnat fullgöra sina uppgifter även i den här krissituationen, både för att uppgifterna i sig är viktiga och för att vi därigenom har visat svenska folket och omvärlden att riksdagen kan fungera även under svåra förhållanden.

Också riksdagens hundraårsfirande av demokratin, som pågår under hela mandatperioden, har förstås påverkats. Från början ställdes planerade invigningar av vandringsutställningen in ute i landet. Men under senare tid har vi också på det området börjat tänka om och tänka nytt. I Sörmland hade vi förra månaden en digital invigning av demokratiutställningen. Jag upplever att det är så som många har agerat i politiken och i vårt samhälle. Från början ställde man in, nu ställer man om.

När det för det andra gäller utskotten har pandemin uppenbarligen påverkat arbetsformerna i hög grad. Men jag är samtidigt mycket glad över att i princip alla planerade ärenden ändå har kunnat beredas. Prioritet har självklart givits till coronarelaterade ärenden, men också i stort sett alla andra ärenden som var tänkta att riksdagen skulle hantera den här våren har kunnat behandlas. Det är en styrka för vårt parlament och för vår demokrati.

När jag deltog med utskottsordförandena i en digital workshop inom ramen för ledarutvecklingsprogrammet konstaterade flera ordförande ungefär detta: Vi har gjort det vi ska men inte på det sätt vi hade önskat. Man tappar något väsentligt när man inte ses fysiskt.

Jag tror att de kommentarerna rymmer två viktiga iakttagelser. Den första är att den mycket speciella våren 2020 i efterhand kommer att framstå som det verkliga och slutgiltiga genombrottet för digitala möten. Jag tror att någonting som kommer att vara bestående i vårt arbete är att vi kommer att använda digitala mötesformer i mycket högre grad än tidigare för att höra experter från olika håll i landet och i världen och i många andra sammanhang. För egen del har jag för övrigt begåvats med epitetet digitalmannen efter alla dessa möten.

Den andra iakttagelsen är att vi ändå förlorar en dimension när vi inte möts fysiskt. Dialogen, samtalet, blir inte densamma vid ett digitalt mötesbord som vid ett fysiskt. Och vi förlorar helt möjligheten till informella möten i korridoren eller vid kaffeautomaten.

Min inriktning före pandemin var att verka för att utskotten än mer skulle bli plattformar för politiska diskussioner, och där är förstås det fysiska mötet väldigt viktigt – samrådet över utskottsbordet och diskussionerna i korridorerna. Jag är därför glad över att vi både har lärt oss mer om digitala möten och att vi har lärt oss sakna de fysiska mötena. Båda dessa saker är viktiga. Och jag hoppas förstås att vi så snart som möjligt kan få en återgång till det normala i utskottens och riksdagens vardag.

När det gäller långsiktigheten kan den förstås vara svår att hålla fast vid i ett läge när en kris måste hanteras snabbt. Samtidigt är jag glad över

att olika utvecklingsprojekt som Riksdagsförvaltningen driver för att långsiktigt stärka och utveckla riksdagen har kunnat drivas vidare.

Projekt ledamotshuset och andra fastighetsprojekt är kanske de allra viktigaste. Vi hade en liten försening av byggarbetena, men på det hela taget har projekt ledamotshuset kunnat fortsätta även under de här speciella förhållandena.

Ett annat exempel är utredningen 2019 års riksdagsöversyn, som ser över viktiga frågor som rör ledamotsuppdraget och bestämmelser i riksdagsordningen.

Låt mig också nämna att Riksdagsförvaltningen arbetar intensivt med att utöka vår kapacitet när det gäller digitala möten. En del har gjorts redan den här våren och mer kommer att göras framöver. Det här måste förstås ha ett långsiktigt perspektiv. Riksdagen ska långsiktigt och uthålligt kunna arbeta på olika sätt och hantera olika utmanande situationer.

För att verkligen dra ut de långa linjerna vill jag göra er uppmärksamma på att det den här våren är 300 år sedan 1720 års regeringsform antogs, frihetstidens regeringsform. Den innehöll flera beståndsdelar som sedan blev formativa och viktiga för vår demokratiska och parlamentariska utveckling. Riksdagsbiblioteket har utarbetat en skrift om detta som inom kort kommer att skickas via e-post till er alla.

Ärade ledamöter! Vi har en speciell vår bakom oss. Tiden vi har framför oss är tyvärr också oviss. Riksdagen kan snabbt behöva kallas in under sommaren. För närvarande har vi inga tydliga indikationer på att det kommer att behövas sammanträden efter den 30 juni, men det kan självklart förändras. Jag ber er därför att hålla beredskap för det. Det är viktigt att riksdagen hela tiden kan agera snabbt, om situationen så skulle kräva, i en krissituation som denna.

Tack vare konstitutionsutskottets initiativ till en ändring av riksdagsordningen, som träder i kraft i dag, kunde kammaren i morse besluta att utskotten får medge deltagande på distans i sina sammanträden från och med nu tills annat meddelas. Nu kan ledamöter alltså fullt ut delta på distans i utskottens sammanträden och även delta i beslutsfattandet.

Redan nu står det klart att riksmötets öppnande i september kommer att bli annorlunda. Ceremonin i kammaren kommer att bli som vanligt; det är viktigt att den känns igen. Men vi kommer inte att kunna ha annat än några få gäster på plats. Det blir inget mingel i sammanbindningsbanan, och kvällens konsert kommer att ersättas av en annan lösning.

Gruppledarna och jag kommer att föra samtal i början av augusti när det gäller hur många ledamöter som bör vara på plats under öppnandet. Alla ledamöter kommer av konstitutionella skäl att få en inbjudan. Sedan får gruppledarna avgöra hur den faktiska närvaron ska se ut.

Ärade ledamöter! Jag vill avrunda med att framföra ett varmt tack till talmanspresidiet, gruppledarna, utskottspresidierna och till var och en av er ledamöter av Sveriges riksdag. Ni har med engagemang, uthållighet och beslutsamhet lyckats hålla riksdagens demokratiska processer igång, även om de yttre förutsättningarna har varit svåra.

Jag vill också tacka riksdagsdirektör Ingvar Mattson och alla medarbetare i Riksdagsförvaltningen. Också många i förvaltningen har dragit ett mycket tungt lass den här våren. Jag tänker till exempel på krisledningsgruppen under ledning av biträdande riksdagsdirektören, it-avdelningen,

säkerhetsnheten och utskottsavdelningen men också många, många andra.

Riksdagsdirektören och jag har under de senaste veckorna haft 15 gruppvisa Skypeträffar med flera hundra av Riksdagsförvaltningens medarbetare för att skapa oss en bild av hur det har varit att arbeta i Riksdagsförvaltningen denna märkliga vår. Bilden från de här mötena är tydlig. Förvaltningens omkring 680 anställda har, trots svårigheterna, klarat att lösa sina uppgifter på ett utmärkt sätt och med gott humör. Ett varmt och uppriktigt tack till alla medarbetare för detta!

Partikanslierna spelar alltid en viktig roll i det politiska arbetet. Denna vår har de också haft en mycket viktig roll att spela när det gällt att samverka med Riksdagsförvaltningen om hanteringen av coronakrisen. Ett varmt tack också till alla i partikanslierna!

Ärade ledamöter! Riksdagen kommer visserligen att sammanträda flera gånger under återstoden av juni månad, men därefter kommer ändå en sommar.

Jag litar på att ni kommer att göra ert bästa för att hämta energi under de kommande veckorna, även om formerna för sommarens utövande säkert kommer att skilja sig från det vi alla är vana vid. Rekommendationen om till exempel social distansering gäller ju fortsatt. Det är viktigt att vi och alla andra i Sverige fortsätter att hålla avstånd. Vi ska inte utsätta våra medmänniskor för risker och obehag genom att stå för nära, genom att trängas, genom att bete oss oansvarigt i köer och i andra sammanhang. Men vi ska självklart ändå vara ute och njuta av allt det fina som en svensk sommar kan erbjuda.

Vi befinner oss nu i juni med dess ljusa sommarkvällar som liksom aldrig blir mörka innan solen åter går upp. Få fångar det bättre än Harry Martinsson i dikten Juninatten.

Juni natt blir aldrig av,
liknar mest en daggig dag.
Slöjligt lyfter sig dess skymning
och bärs bort på ljusa hav.

Med dessa ord, ärade ledamöter, önskar jag er alla, trots allt, en solig och fin sommar. Ta hand om er och ta hand om era närmaste! På återseende.
(Applåder)

Anf. 44 Ålderspresident TUVE SKÅNBERG (KD):

Herr talman! Som ålderspresident faller det på min lott att tacka herr talmannen. Vi andra har redan tackats och är tacksamma för det, men jag vill för en kort stund fokusera på herr talmannens arbete och den börda som herr talmannen har burit under det gångna riksmötet.

Inte sedan slutet av andra världskriget har Sverige och Sveriges riksdag mött större kris och påfrestning än denna vår under coronapandemin. Krisläget har ställt stora krav på riksdagen att snabbt anpassa sitt arbete till de krav som pandemin ställt – med ett samarbete över alla partigränser. Antalet ledamöter vid voteringar har koncentrerats till 55 stycken, utskotten har anpassat sina sammanträden så att riksdagen har förmått att optimera sin beslutsprocess och i lagstiftningsarbetet har tiden för lagstiftning kunnat komprimeras till ett par dygn, precis som herr talmannen berättade.

Riksdagens arbete har utförts med stor uppslutning och endräkt i en svår situation. Detta arbete hade dock inte gjorts lika bra utan herr talmannens klara och tydliga ledarskap. För detta är vi tacksamma.

Som av en händelse övade riksdagen i en totalförsvarsövning den 5 mars just lagstiftning i en hotande krissituation. Övningen kom nästan omedelbart till användning. Bara en dryg vecka senare ändrade riksdagen sitt arbetssätt med anledning av pandemin.

I denna unika krissituation har herr talmannen lett riksdagen på ett mycket förtjänstfullt sätt. Jag tänker att vår grundlag ger befogenheter som herr talmannen måste axla, och det är vi tacksamma för att herr talmannen har gjort.

De vice talmännen har biträtt och betalat ett rejält pris i form av att vara beredda. Utskottsordförande och riksdagsledamöter har alla dragit ett tungt lass, och det är vi tacksamma för.

Men låt oss inte avsluta med krisen denna dag. Det finns en framtid, ett hopp och en svensk sommar, vilket herr talmannen antydde. Därför avslutar jag med att skicka med herr talmannen och oss alla några ord ur psalm 199.

Den blomstertid nu kommer
med lust och fågling stor.
Nu nalkas ljuvlig sommar
då gräs och gröda gror.
Den blida solen väcker
allt det som varit dött.
Den allt med grönska täcker,
och allt blir återfött.

(Applåder)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.33 på förslag av talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 17.00.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 17.00.

§ 18 Bordläggning och beslut om ändrade motionstider

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Propositioner

2019/20:184 Särskild beräkning av tandvårdsersättning med anledning av sjukdomen covid-19

2019/20:188 Sveriges genomförande av Agenda 2030

Framställning

2019/20:RS2 Höjd åldersgräns för uttag av ålderspension

Kammaren biföll regeringens förslag att motionstiden för prop. 2019/20:184 skulle förkortas till fem dagar.

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för prop. 2019/20:188, skr. 2019/20:185 och framst. 2019/20:RS2 skulle förlängas till och med *onsdagen den 23 september*.

§ 19 Motioner för omedelbar hänvisning

Följande dokument anmäldes:

Motioner

med anledning av prop. 2019/20:187 Extra ändringsbudget för 2020 –

Ersättning till riskgrupper, kapitalinsatser i statligt ägda företag och andra åtgärder med anledning av coronaviruset

2019/20:3645 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD)

2019/20:3646 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V)

2019/20:3647 av Jakob Forssmed m.fl. (KD)

2019/20:3648 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M)

Kammaren biföll talmannens förslag att ovanstående motioner omedelbart skulle hänvisas till finansutskottet.

§ 20 Anmälan om interpellation

Följande interpellation hade framställts:

den 16 juni

2019/20:432 Coronapandemins effekter på SRHR

av *Yasmine Posio* (V)

till utrikesminister Ann Linde (S)

§ 21 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 16 juni

2019/20:1586 Rapport om sexuella övergrepp på Sis-hem

av *Maj Karlsson* (V)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:1587 Anskaffning av ubåtar

av *Allan Widman* (L)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2019/20:1588 Flygtrafikledningstjänsterna och statens stöd

av *Magnus Jacobsson* (KD)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2019/20:1589 Statligt stöd till arrangörer av inställda motionslopp

av *David Josefsson* (M)

till kultur- och demokratiminister Amanda Lind (MP)

2019/20:1590 Möjligheten till spårbyte för före detta asylsökande

av *Maria Malmer Stenergard* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:1591 Konsekvenser för ljus- och ljudbranschen av covid-19

av *Elisabeth Björnsdotter Rahm* (M)

till kultur- och demokratiminister Amanda Lind (MP)

2019/20:1592 Val av särskild utredare till utredning om en socialt hållbar bostadsförsörjning

av *Larry Söder* (KD)

till statsrådet Per Bolund (MP)

2019/20:1593 Utbyggnaden av Arlanda

av *Björn Söder* (SD)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2019/20:1594 Koldioxidbedövning vid slakt

av *Markus Wiechel* (SD)

till statsrådet Jennie Nilsson (S)

§ 22 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 17 juni

2019/20:1505 Rätt till ensamåkning med färdtjänsten under coronapandemin

av *Jens Holm* (V)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2019/20:1510 Miljökompensation för godstransporter på järnväg

av *Jens Holm* (V)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2019/20:1529 Finansiering av grundforskning

av *Betty Malmberg* (M)

till statsrådet Matilda Ernkrans (S)

2019/20:1513 Öppna data från myndigheter

av *Betty Malmberg* (M)

till statsrådet Matilda Ernkrans (S)

2019/20:1512 Dyrt för forskare att få myndighetsdata

av *Betty Malmberg* (M)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

Prot. 2019/20:141 § 23 Kammaren åtskildes kl. 17.01.
17 juni

Sammanträdet leddes
av talmannen från dess början till och med § 10 anf. 18 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till och med § 14 anf. 42 (delvis),
av talmannen därefter till ajourneringen kl. 13.33 och
av tredje vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

INGVAR MATTSON

/Olof Pilo

§ 1 Minnesceremoni för coronapandemins offer	1
Anf. 1 TALMANNEN.....	1
Ajournering.....	4
Återupptaget sammanträde	4
§ 2 Medgivande för utskotten att besluta om deltagande på distanst vid utskottssammanträden	4
§ 3 Justering av protokoll.....	4
§ 4 Anmälan om subsidiaritetsprövningar	4
§ 5 Anmälan om faktapromemorior	5
§ 6 Ärenden för hänvisning till utskott	5
§ 7 Extra ändringsbudget för 2020 – Förstärkt stöd till välfärd och företag, insatser mot smittspridning och andra åtgärder med anledning av coronaviruset	5
Finansutskottets betänkande 2019/20:FiU61	5
Anf. 2 OSCAR SJÖSTEDT (SD).....	5
Anf. 3 IDA GABRIELSSON (V).....	7
Anf. 4 JAKOB FORSSMED (KD).....	8
Anf. 5 FREDRIK OLOVSSON (S).....	11
Anf. 6 EDWARD RIEDL (M)	13
Anf. 7 EMIL KÄLLSTRÖM (C)	15
Anf. 8 MATS PERSSON (L)	17
Anf. 9 IDA GABRIELSSON (V) replik.....	18
Anf. 10 MATS PERSSON (L) replik	18
Anf. 11 IDA GABRIELSSON (V) replik.....	19
Anf. 12 MATS PERSSON (L) replik	19
Anf. 13 KAROLINA SKOG (MP).....	20
Anf. 14 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	21
Anf. 15 KAROLINA SKOG (MP) replik.....	21
(Beslut fattades under § 16.).....	21
§ 8 Årsredovisning för staten 2019	21
Finansutskottets betänkande 2019/20:FiU30.....	21
(Beslut fattades under § 16.).....	21
§ 9 Redovisning av skatteutgifter 2020	22
Skatteutskottets betänkande 2019/20:SkU19	22
(Beslut fattades under § 16.).....	22
§ 10 Skatteförfarande och folkbokföring.....	22
Skatteutskottets betänkande 2019/20:SkU24	22
Anf. 16 NIKLAS WYKMAN (M)	22
Anf. 17 DAVID LÅNG (SD)	24
Anf. 18 HELENA VILHELMSSON (C).....	25
Anf. 19 TONY HADDOU (V).....	27
Anf. 20 HAMPUS HAGMAN (KD).....	27
Anf. 21 JOAR FORSSELL (L)	29
Anf. 22 ANNA VIKSTRÖM (S).....	30
(Beslut fattades under § 16.).....	32
§ 11 Vissa ändringar i avfallsskattelagen.....	32
Skatteutskottets betänkande 2019/20:SkU25	32

Anf. 23 HAMPUS HAGMAN (KD).....	32
Anf. 24 SULTAN KAYHAN (S).....	33
Anf. 25 BORIANA ÅBERG (M).....	34
Anf. 26 HELENA VILHELMSSON (C)	35
Anf. 27 REBECKA LE MOINE (MP).....	36
(Beslut fattades under § 16.)	36
§ 12 Riksrevisionens rapport om konsumentskyddet på det	
finansiella området	37
Civilutskottets betänkande 2019/20:CU24.....	37
Anf. 28 ROGER HEDLUND (SD)	37
Anf. 29 SANNE LENNSTRÖM (S).....	37
(Beslut fattades under § 16.)	39
§ 13 Riksrevisionens rapporter om stödet till kommuner för	
ökat bostadsbyggnad och om stöd till renovering och	
energieffektivisering	39
Civilutskottets betänkande 2019/20:CU25.....	39
Anf. 30 ROGER HEDLUND (SD)	39
Anf. 31 JOHAN LÖFSTRAND (S).....	41
Anf. 32 ROGER HEDLUND (SD) replik.....	42
Anf. 33 JOHAN LÖFSTRAND (S) replik.....	43
Anf. 34 ROGER HEDLUND (SD) replik.....	43
Anf. 35 JOHAN LÖFSTRAND (S) replik.....	43
(Beslut fattades under § 16.)	44
§ 14 En ny lag om tillfälliga smittskyddsåtgärder på	
serveringsställen.....	44
Socialutskottets betänkande 2019/20:SoU25	44
Anf. 36 ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD).....	44
Anf. 37 CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	45
Anf. 38 ROGER HEDLUND (SD)	47
Anf. 39 DAG LARSSON (S).....	48
Anf. 40 SOFIA NILSSON (C)	49
Anf. 41 KARIN RÅGSJÖ (V)	50
Anf. 42 PERNILLA STÅLHAMMAR (MP).....	51
(Beslut fattades under § 16.)	52
Ajournering.....	52
Återupptaget sammanträde.....	52
§ 15 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 16 juni.....	53
2019/20:UbU23 Fjärrundervisning, distansundervisning och vissa frågor om entreprenad	53
2019/20:UbU21 Riksrevisionens rapport om resurseffektivitet och produktivitet vid Sveriges lärosäten i nordisk jämförelse	54
2019/20:CU22 Större komplementbyggnader.....	54
§ 16 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens	
sammanträde.....	54
2019/20:FiU61 Extra ändringsbudget för 2020 – Förstärkt stöd till välfärd och företag, insatser mot smittspridning och andra åtgärder med anledning av coronaviruset	54
2019/20:FiU30 Årsredovisning för staten 2019	55
2019/20:SkU19 Redovisning av skatteutgifter 2020.....	55

2019/20:SkU24 Skatteförfarande och folkbokföring	55	Prot. 2019/20:141
2019/20:SkU25 Vissa ändringar i avfallsskattelagen	57	17 juni
2019/20:CU24 Riksrevisionens rapport om konsumentskyddet på det finansiella området	57	-----
2019/20:CU25 Riksrevisionens rapporter om stödet till kommuner för ökat bostadsbyggande och om stöd till renovering och energieffektivisering	57	
2019/20:SoU25 En ny lag om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen	58	
§ 17 Avslutning.....	59	
Anf. 43 TALMANNEN.....	59	
Anf. 44 Ålderspresident TUVE SKÅNBERG (KD)	62	
Ajournering.....	63	
Återupptaget sammanträde	63	
§ 18 Bordläggning och beslut om ändrade motionstider	63	
§ 19 Motioner för omedelbar hänvisning.....	64	
§ 20 Anmälan om interpellation	64	
§ 21 Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	64	
§ 22 Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	65	
§ 23 Kammaren åtskildes kl. 17.01.....	66	